

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

***Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ***

Σπουδάστρια:

Αγγελοπούλου Στεφανία, ΑΜ: 2005256

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Αργυροπούλου Φωτούλα

Ακαδημαϊκό έτος 2012-2013

Ευχαριστίες

Ξεκινώντας την εργασία μου, θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες σε όλους εκείνους που με βοήθησαν ενεργά και πρόθυμα να ολοκληρώσω και να τεκμηριώσω την έρευνά που μου ανατέθηκε σχετικά με τον επιστημονικό κλάδο των σπουδών μου.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την εισηγήτρια και εποπτεύουσα καθηγήτρια αυτής της εργασίας κυρία **Φωτούλα Αργυροπούλου** για την πολύτιμη συμβολή της στην εκπόνησή της με τις γνώσεις, την εμπειρία και την καθοδήγησή της. Η συνδρομή της υπήρξε καθοριστική για την εξέλιξη και την περάτωση της παρούσας έρευνας.

Στην συνέχεια, αισθάνομαι την ανάγκη να απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστώ στο προσωπικό της βιβλιοθήκης του Ανώτερου Τεχνολογικού Ιδρύματος Καλαμάτας και στους υπαλλήλους της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Τριπόλεως για την βοήθεια που μου παρείχαν αναφορικά με την πρόσβαση στην βιβλιογραφία και τα νομοθετικά κείμενα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες πρόνοιας προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Εξίσου σημαντική φάνηκε για εμένα και την μελέτη μου η συμβολή των εργαζομένων των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία, που δέχθηκαν ευγενικά να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια που τους προώθησα. Κατά συνέπεια ολόκληρη η ενότητα στην οποία περιλαμβάνεται η έρευνα δεν μπορεί παρά να αφιερωθεί σε εκείνους.

Από τις ευχαριστίες μου δεν θα μπορούσε να λείπει η διατύπωση της απέραντης ευγνωμοσύνης μου προς την οικογένειά μου που με κάθε τρόπο με στήριξε καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου με ανιδιοτέλεια και υπομονή.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους και τους συμφοιτητές μου που με τις πολύτιμες παρατηρήσεις τους βοήθησαν στην βελτίωση της εργασίας και στην ευρύτερη ανάπτυξη και ανάλυση του θεωρητικού υπόβαθρου.

Με εκτίμηση
Αγγελοπούλου Στεφανία

Περίληψη

Με την πρόοδο των διαγνωστικών εργαλείων που αποσαφηνίζουν και κατηγοριοποιούν τις αναπηρίες, οι δημόσιοι διοικητικοί φορείς έχουν καθιερώσει ποικίλες υπηρεσίες που απευθύνονται στα Άτομα με Αναπηρία

Σκοπός της εργασίας είναι να καταγράψει τις υπηρεσίες που απευθύνονται στα Άτομα με Αναπηρία και προέρχονται από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να εκτιμήσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών με έμφαση στο παράδειγμα του Δήμου Τριπόλεως.

Καθώς οι διάφορες ιατρικές και παραϊατρικές επιστήμες προοδεύουν, οι Αναπηρίες είναι ολοένα και πιο ανιχνεύσιμες στο άτομο. Κατά συνέπεια, οι επιμέρους δημόσιες διοικητικές μονάδες δεν μπορούν παρά να προσαρμόσουν το είδος των υπηρεσιών τους στις νέες ανάγκες και να λάβουν υπόψη την ιδιαίτερη αυτή κατηγορία ανθρώπων και συμπολιτών. Παρόλο που η Ελλάδα διαθέτει σήμερα ένα αξιόλογο νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στην ένταξη και την στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία, η εφαρμογή του παραμένει λειψή και προβληματική, ώστε τα άτομα αυτά να βρίσκονται διαρκώς αντιμέτωπα με ποικίλα εμπόδια που θέτουν σε κίνδυνο ακόμη και την ομαλή επιβίωσή τους.

Λέξεις-κλειδιά: Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΑμΕΑ, Αναπηρία, Υπηρεσίες Φροντίδας Υγείας, Νομοθεσία, Εκπαίδευση.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη	4
Περιεχόμενα	5
Περιεχόμενα διαγραμμάτων.....	7
Περιεχόμενα πινάκων	9
Εισαγωγή.....	11
Κεφάλαιο 1 ^ο : Θεωρητικό Υπόβαθρο	13
1.1. Ξεκινώντας από τις αλλαγές.....	13
1.1.1. Η επίδραση της ιατρικής και παραϊατρικής καινοτομίας στις δημόσιες υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας	13
1.1.2. Το σημαίνον έτος 2008	16
1.1.3. Έρευνες για τις Ειδικές Ανάγκες.....	18
1.2. Τοπική Αυτοδιοίκηση και ΑμΕΑ.....	20
1.2.1. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Εκπαίδευση των ΑμΕΑ....	20
1.2.2. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Φροντίδα Υγείας των ΑμΕΑ	22
1.2.3. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ένταξη των ΑμΕΑ	24
1.2.4. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Οικονομική ενίσχυση των ΑμΕΑ.....	25
1.2.5. Προβλήματα και εμπόδια	25

Κεφάλαιο 2 ^ο : Μελέτη περίπτωσης	28
2.1. Το παράδειγμα της Τρίπολης	28
Κεφάλαιο 3 ^ο : Ερευνητική προσέγγιση	34
3.1. Η αναγκαιότητα της έρευνας.....	34
3.2. Οι στόχοι της έρευνας	34
3.3. Αποτελέσματα της έρευνας	36
Κεφάλαιο 4 ^ο : Συμπεράσματα και προτάσεις	61
Βιβλιογραφία.....	64
Παράρτημα Ι: Ερωτηματολόγιο.....	67

Περιεχόμενα διαγραμμάτων

Διάγραμμα 3.1 Φύλο.....	37
Διάγραμμα 3.2 Ηλικία	38
Διάγραμμα 3.3 Επίπεδο εκπαίδευσης	39
Διάγραμμα 3.4 Εργασιακή κατάσταση.....	40
Διάγραμμα 3.5 Δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ	41
Διάγραμμα 3.6 Φορέας απασχόλησης.....	42
Διάγραμμα 3.7 Πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ	43
Διάγραμμα 3.8 Εξασφάλιση από τον Δήμο Τρίπολης της απαραίτητης χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ΑμΕΑ	44
Διάγραμμα 3.9 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης	45
Διάγραμμα 3.10 Ικανοποίηση από τις εργασιακές συνθήκες	46
Διάγραμμα 3.11 Ικανοποίηση από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων	47
Διάγραμμα 3.12 Εκπλήρωση στόχων του προγράμματος.....	48
Διάγραμμα 3.13 Εμπόδια και δυσκολίες.....	49
Διάγραμμα 3.14 Συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου	50
Διάγραμμα 3.15 Βαθμός ικανοποίησης των ΑμΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης	52

Διάγραμμα 3.16 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης.....	54
Διάγραμμα 3.17 Προβλήματα λειτουργίας	55
Διάγραμμα 3.18 Προτεραιότητες για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας	57
Διάγραμμα 3.19 Προτάσεις.....	58
Διάγραμμα 3.20 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ	59
Διάγραμμα 3.21 Εθελοντική βοήθεια δημοτών	60

Περιεχόμενα πινάκων

Πίνακας 3.1 Φύλο.....	36
Πίνακας 3.2 Ηλικία.....	37
Πίνακας 3.3 Επίπεδο εκπαίδευσης.....	38
Πίνακας 3.4 Εργασιακή κατάσταση.....	39
Πίνακας 3.5 Δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ.....	40
Πίνακας 3.6 Φορέας απασχόλησης.....	41
Πίνακας 3.7 Πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ.....	42
Πίνακας 3.8 Εξασφάλιση από τον Δήμο Τρίπολης της απαραίτητης χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ΑμΕΑ.....	43
Πίνακας 3.9 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης.....	45
Πίνακας 3.10 Ικανοποίηση από τις εργασιακές συνθήκες.....	46
Πίνακας 3.11 Ικανοποίηση από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων.....	47
Πίνακας 3.12 Εκπλήρωση στόχων του προγράμματος.....	48
Πίνακας 3.13 Εμπόδια και δυσκολίες.....	49
Πίνακας 3.14 Συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου.....	50
Πίνακας 3.15 Βαθμός ικανοποίησης των ΑμΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης.....	51
Πίνακας 3.16 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης.....	53

Πίνακας 3.17. Προβλήματα λειτουργίας.....	55
Πίνακας 3.18 Προτεραιότητες για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας	56
Πίνακας 3.19 Προτάσεις	57
Πίνακας 3.20 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ	58
Πίνακας 3.21 Εθελοντική βοήθεια δημοτών.....	59

Εισαγωγή

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες για τις νέες συνθήκες που αφορούν στην στήριξη και την φροντίδα των Ατόμων με Αναπηρία στην Ελλάδα, όπως αυτές διαμορφώνονται συνεχώς σε συνάρτηση με τα καινοτόμα ιατρικά δεδομένα που προκύπτουν τακτικά, επιχειρήσαμε να εξετάσουμε και να αξιολογήσουμε τις Υπηρεσίες Φροντίδας Υγείας που απευθύνονται στα Άτομα με Αναπηρία μέσα από τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην πορεία της μελέτης μας εξειδικεύσαμε την έρευνά μας συγκεντρώνοντας στοιχεία για τις Υπηρεσίες που εδρεύουν στον Δήμο Τριπόλεως.

Παρόλα αυτά ο σκοπός της εργασίας μας δεν περιορίζεται στην συλλογή των πληροφοριών αναφορικά με την κατηγοριοποίηση και την λειτουργία των Υπηρεσιών Φροντίδας Υγείας προς τα Άτομα με Αναπηρία. Αντίθετα, καλούμαστε να εξετάσουμε την ποιότητα των παραπάνω υπηρεσιών και να καταγράψουμε τα επίπεδα της ικανοποίησης τόσο των υπαλλήλων όσο και των Ατόμων με Αναπηρία σχετικά με την αποτελεσματικότητα αυτών των φορέων.

Η μελέτη αυτή έχει διαιρεθεί, λοιπόν, σε δύο τμήματα: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο θεωρητικό μέρος κατατίθεται η συλλογή πληροφοριών και η επισκόπηση της βιβλιογραφίας και της επιστημονικής αρθρογραφίας. Αντίθετα, στο ερευνητικό μέρος παρουσιάζουμε την μέθοδο και τα στοιχεία που συμπεριλήφθηκαν στα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν σε πάροχους-υπαλλήλους και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες-δέκτες των εν λόγω υπηρεσιών. Η εργασία κλείνει με την παράθεση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την ερευνητική διαδικασία.

Κατά την διάρκεια της μελέτης μου αντιμετώπισα ένα μικρό πλήθος εμποδίων, όπως ήταν η έλλειψη ανανεωμένης και πρόσφατης βιβλιογραφίας, η διαρκής αναδιαμόρφωση του νομοθετικού συστήματος που σχετίζεται με την Αναπηρία εξαιτίας του γενικότερου κλίματος οικονομικής ύφεσης και η δυσκολία προσέγγισης ειδικών και πασχόντων για την συμπλήρωση των

ερωτηματολογίων εξαιτίας των συνθηκών που επικρατούν γενικότερα στον Δημόσιο τομέα κατά την θερινή περίοδο, αλλά και του φόρτου εργασίας.

Η εργασία αποτελείται από την Εισαγωγή, τρία κεφάλαια και από τα Συμπεράσματα.

Το πρώτο κεφάλαιο συνιστά το θεωρητικό υπόβαθρο της μελέτης και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αναφέρονται σε πολίτες με Αναπηρία και αξιοποιείται η συναφής βιβλιογραφία και η αξιόπιστη ερευνητική αρθρογραφία. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο δήμος που εξετάζεται και ειδικότερα οι σχετικές υπηρεσίες του Δήμου Τριπόλεως. Στο τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνεται αμιγώς η έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, ενώ το ίδιο κεφάλαιο κλείνει με την παράθεση και τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων, όπως προκύπτουν από την έρευνα.

Γενικότερα, η έρευνά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, αν και η Ελλάδα έχει οικειοποιηθεί τυπικά ένα από τα πιο σύγχρονα και δημοκρατικά νομοθετικά συστήματα σχετικά με την στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία και παρόλο που υπάρχουν σχετικοί φορείς στις διάφορες μονάδες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η λειτουργία τους είναι συχνά προβληματική, με αρκετά μειονεκτήματα και η εφαρμογή των νομικών προβλέψεων μερική και περιπτωσιακή.

Παράλληλα, το μέγεθος της γραφειοκρατικής διαδικασίας είναι τέτοιο που αποθαρρύνει το άτομο που έχει ήδη να αντιμετωπίσει ένα σωρό δυσκολίες. Αν, ωστόσο, πολλές μονάδες φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία βρίσκονται ακόμη σε λειτουργία στην περιφέρεια παρά την έλλειψη διορισμένου ανθρωπίνου δυναμικού, αυτό οφείλεται στις αυξανόμενες τάσεις προσφοράς εθελοντικής εργασίας που έχει γεννήσει η μεγιστοποίηση των ποσοστών ανεργίας των Ελλήνων νέων πτυχιούχων.

Κεφάλαιο 1^ο: Θεωρητικό Υπόβαθρο

1.1. Ξεκινώντας από τις αλλαγές

1.1.1. Η επίδραση της ιατρικής και παραϊατρικής καινοτομίας στις δημόσιες υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας

Παρά το σημερινό προηγμένο νομοθετικό της σύστημα αναφορικά με τον τομέα των Ειδικών Αναγκών, η Ελλάδα δεν φαινόταν να αντιλαμβάνεται με ακρίβεια τον όρο μόλις πριν από δυο με τρεις δεκαετίες. Κατά συνέπεια, πριν το 1990 η αντιμετώπιση των ατόμων με αυτισμό ως «ψυχικά αρρώστων» ήταν απλώς συνηθισμένη και «λογική», ενώ η παραγκώνιση των παιδιών με υπερκινητικότητα ως «ατόμων που πάσχουν από ηθικό έλλειμμα» φαινόταν δικαιολογημένη και τα ειδικά χρηματικά επιδόματα αφορούσαν κυρίως ανθρώπους με εμφανείς σωματικές μειονεξίες (handicaps).

Η αρχή της δεκαετίας των '90, όμως, ήρθε φέρνοντας μαζί της καινοτόμες ιατρικές και παραϊατρικές έρευνες, ενώ σηματοδοτήθηκε από μια ραγδαία αύξηση των ακαδημαϊκών ή τεχνολογικών ιδρυμάτων που σχετίζονταν με τομείς της ειδικής θεραπευτικής, όπως είναι η Λογοθεραπεία και η Εργοθεραπεία, γεγονός που σήμανε την έναρξη μιας περιόδου επιστημονικών αλμάτων και αναθεωρήσεων. Σύντομα, οι νέες θεραπευτικές επιστήμες κατέλαβαν τον χώρο που τους αρμόζει στον τομέα της έρευνας και της εφαρμόσιμης φροντίδας υγείας, ο τομέας της Ψυχολογίας ανανεώθηκε και η Παιδαγωγική βρέθηκε αμήχανη μπροστά σε νέους προβληματισμούς και απρόσμενα διλήμματα. Σύντομα ο διοικητικός τομέας έπρεπε να αναρωτηθεί τι ορίζεται ως Ειδική Ανάγκη και ποια είδη φροντίδας οφείλει να παρέχει το Δημόσιο στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες¹.

¹ Για τις εξελίξεις στον τομέα των Ειδικών Αναγκών βλ. Νομαρχιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρίες, «Ιστορική Αναδρομή Ειδικών Αναγκών», <http://www.amea-amvntaio.gr>, 2011, Φλώρινα. Για τις μεταρρυθμίσεις που αφορούν στα ΑμΕΑ στον τομέα της Εκπαίδευσης βλ.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε πως η παραπάνω πρόοδος έφερε στο φως παλαιές κοινωνικές πολιτικές που παρέμεναν αδιευκρίνιστες και γενικώς αποδεκτές μέχρι πρότινος. Χρειάστηκε λοιπόν να οργανωθεί η επιχείρηση αποσαφήνισης και κατηγοριοποίησης των Ειδικών Αναγκών, ενώ οι τελευταίες έπρεπε με την σειρά τους να ληφθούν υπόψη από το Δημόσιο Σύστημα Υγείας. Οι Παιδαγωγοί και οι Ψυχολόγοι προχώρησαν ακόμη και στην αναθεώρηση του ειδικού λεξιλογίου απορρίπτοντας όρους όπως «ανάπηρα άτομα» ή «άτομα με μερική ανικανότητα» ως μη ενταξιακούς, ρατσιστικούς και αντικοινωνικούς.

Αν οι τομές στο νομοθετικό σύστημα σημείωσαν μια σημαντική ώθηση κατά την δεκαετία του '90, οι νομοθετικές προβλέψεις επί των Ειδικών Αναγκών δεν έπαψαν να διαμορφώνονται ως το 2008 ακολουθώντας το γενικότερο ευρωπαϊκό κλίμα που ολοένα και αναβαθμιζόταν καθώς αναγκαζόταν να λάβει υπόψη τα πορίσματα του ICD-10, του ευρωπαϊκού εγχειριδίου των Ειδικών Αναγκών και του αμερικανικού DSM-V².

Πολύ σύντομα η Ελλάδα αύξησε το ανθρώπινο δυναμικό των ειδικών λειτουργιών και θεραπειών στις διάφορες πτυχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενισχύοντας κυρίως την μονάδα της Πρόνοιας. Έτσι, οι θέσεις που απασχολούν ειδικούς των Κοινωνικών Επιστημών (όπως είναι οι κοινωνικοί λειτουργοί), των Ιατρικών Επιτροπών και των Διεπιστημονικών Ομάδων Διάγνωσης Ειδικών Αναγκών αυξήθηκαν κατά πολύ προς όφελος εκείνων που πάσχουν.

την αξιόλογη τοποθέτηση των Καλδή Στ., Κονσόλας Ε., «Μια Συγκριτική Προσέγγιση των Εκπαιδευτικών Μεταρρυθμιστικών Μέτρων στην Ελλάδα και την Αγγλία της τελευταίας εικοσαετίας», *Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: «Η Παιδεία στην Αυγή του 21^{ου} αιώνα»*, 2003, Μυτιλήνη, Εργαστήρι Ιστορικού Αρχείου Διεθνούς και Νεοελληνικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου.

² Πρβλ. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Ταξινόμηση ICD-10 ψυχικών διαταραχών και διαταραχών της συμπεριφοράς. Κλινικές περιγραφές και οδηγίες για τη διάγνωση*, μτφρ. Μαυρέας Β., Σολδάτος Κ., Στεφανής Κ., 1997, Αθήνα, Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις και Συλλογικό έργο, *DSM-V-TR. Εγχειρίδιο διαφορικής διάγνωσης*, μτφρ. Φινέτη Κ., 2006, Αθήνα, Ιατρικές Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης.

Σήμερα, τα Άτομα με Αναπηρία απολαμβάνουν υπηρεσίες που σχετίζονται με την οικονομική τους στήριξη μέσω μηνιαίων επιδομάτων αναπηρίας, με την πρακτική τους διευκόλυνση, όπως είναι το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», με την ιατρική τους φροντίδα και ασφάλιση, με την πρόσβασή τους στις δομές της Εκπαίδευσης, της Κατάρτισης και της Ακαδημαϊκής Παιδείας, καθώς επίσης με την επαγγελματική τους απασχόληση και την κινητική τους πρόσβαση σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους. Παραδείγματος χάριν, δημιουργήθηκαν ράμπες για την διάβαση των ατόμων με κινητικές δυσκολίες, τοποθετήθηκαν ειδικές ανάγλυφες πλάκες στα πεζοδρόμια για τα άτομα με προβλήματα όρασης, ενισχύθηκαν και αυξήθηκαν τα Κέντρα Ημέρας για άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες του αυτιστικού φάσματος, εξασφαλίστηκε η οικονομική διευκόλυνση για την πρόσβαση σε ειδικές θεραπείες όπως η Εργοθεραπεία και οργανώθηκαν τα επιμέρους Κέντρα Ιατρικής και Φυσικής Αποκατάστασης³.

Ακόμη, ιδρύθηκαν Ειδικά Σχολεία τα οποία απαρτίζονται από εξειδικευμένο προσωπικό, όπως Ειδικούς Παιδαγωγούς, ενώ συστάθηκαν Ειδικά Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ώστε τα Άτομα με Αναπηρία να διδάσκονται επαγγελματικές τέχνες και τεχνικές και να μπορούν να εργαστούν για την εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής ανεξαρτησίας τους και της ομαλότερης δυνατής ένταξής τους στο ευρύ κοινωνικό σύνολο⁴.

Παράλληλα, οι υπηρεσίες φροντίδας των Ατόμων με Αναπηρία πλαισιώθηκαν από την σημαντικότερη συμβολή των Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) που έχουν ως καθήκον την διάγνωση της εκάστοτε Ειδικής Ανάγκης και την οργάνωση σχεδίου αντιμετώπισης. Με την διάγνωση των Ειδικών Αναγκών από τα Κέντρα αυτά το παιδί μπορεί να απαιτήσει ιδιαίτερη αντιμετώπιση από το σχολικό περιβάλλον (όπως λόγου χάριν διαφορετική μέθοδο εξέτασης της σχολικής ύλης και μείωση του αριθμού μαθητών στο σχολικό τμήμα παρακολούθησης), να συμμετάσχει σε

³ Βεζυριαννίδου Τ., *Ισχύουσα Πολεοδομική Νομοθεσία για την εξυπηρέτηση των Ατόμων με Αναπηρία στα κτίρια και στους κοινόχρηστους χώρους*, 2009, Εθνικό Μετσόβιο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

⁴ Βουλή των Ελλήνων, Υπαλληλικός Νόμος 3528/2007 για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 26: 9.02.2007.

λογοθεραπευτικές συνεδρίες χαμηλού κόστους, να λάβει ιδιαίτερη παιδαγωγική στήριξη και να εισαχθεί ευκολότερα σε ακαδημαϊκά ιδρύματα⁵.

1.1.2. Το σημαίνον έτος 2008

Από πολλές απόψεις το 2008 υπήρξε θεμελιώδες και σημαντικότερο έτος για τα Άτομα με Αναπηρία και τον τρόπο με τον οποίο η πολιτεία άρχισε να αναπτύσσει μια ενταξιακή πολιτική υπέρ τους. Κατ' αρχάς το έτος σηματοδοτήθηκε από την πολύπτυχη ευρωπαϊκή εκστρατεία υπέρ της προώθησης της ίσης μεταχείρισης των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο του έργου PROGRESS VP/2008/005.

Στην πραγματικότητα, η εν λόγω εκστρατεία έστρεψε τις προσπάθειές της μάλλον στην εξασφάλιση ισότιμων συνθηκών εργασίας, παρά στην ευρύτερη κοινωνική ένταξη των Ατόμων. Παρά το γεγονός ότι το εγχειρίδιο της εκστρατείας δημοσιεύθηκε το 2008, οι σχετικές έρευνες που είχαν εξαγγελθεί δεν θα πραγματοποιούνταν παρά έναν χρόνο αργότερα. Σκοπός της ερευνητικής δραστηριότητας ήταν *«η αποτύπωση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία, ο εντοπισμός των εμποδίων που αντιμετωπίζουν κατά την πρόσβασή τους στην εργασία και η διατύπωση προτάσεων πολιτικής για την καταπολέμηση των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία κατά την ένταξή τους στην αγορά εργασίας»*.

Την ίδια εποχή στην Ελλάδα δημοσιεύεται ο περίφημος νόμος 3699 που αφορά στην πρόσβαση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην παιδεία και ορίζει τις μεθόδους της εκπαίδευσής τους. Μέσα από το κείμενο αυτό αναβαθμίζονται τα καθήκοντα και οι λειτουργίες των διαγνωστικών και των ιατροπαιδαγωγικών κέντρων που στο εξής επονομάζονται σε ΚΕΔΔΥ. Παράλληλα, ορίζονται τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ο εκπαιδευτικός προκειμένου να εργαστεί ως υπεύθυνος Ειδικής Αγωγής και αναγνωρίζονται

⁵ Βουλή των Ελλήνων, Νόμος 3699/2008 για την Ειδική Αγωγή και την Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 199: 2.10.2008

ποικίλες διευκολύνσεις στα άτομα που χρίζουν ειδικής εκπαίδευσης στην σχολική αίθουσα. Αξίζει δε να αναφέρουμε πως με αυτή την νομοθετική μεταρρύθμιση το κράτος αναγνωρίζει επιπλέον την αναγκαιότητα της παράλληλης στήριξης του μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες στο σχολικό πλαίσιο και προωθεί με κάθε τρόπο τις δραστηριότητες της ένταξης και της ενσωμάτωσης.

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να σημειωθεί ότι το 2008 είναι έτος-σταθμός στην εξέλιξη της κοινωνικής μέριμνας για τα άτομα με Αναπηρία, όχι μόνο για τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν, αλλά και για τις γενικότερες προοδευτικές τάσεις των κοινωνικών επιστημών.

Από το 2008, οι κοινωνικές επιστήμες που ασχολήθηκαν με το θέμα έκαναν πια λόγο, όχι για την απόπειρα αφομοίωσης των ατόμων με ιδιαιτερότητες, αλλά για την προσπάθεια της ενσωμάτωσής τους. Η αλλαγή αυτή έχει τεράστια σημασία, αφού η κοινωνία τείνει πια να αποδεχθεί την διαφορετικότητα του ατόμου και να το εντάξει στους κόλπους της ως αυτό που πραγματικά είναι.

Αντίθετα, η παλαιότερη προσδοκία της αφομοίωσης αποσκοπούσε στην εξάλειψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και στην εξομοίωση του ατόμου με τα κοινώς αποδεκτά χαρακτηριστικά, όπως ορίζονταν από την εκάστοτε κοινωνία.

Άλλωστε, το 2007 δημιουργήθηκε η πρώτη Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυκλοφόρησε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και διατέθηκε για υπογραφές στις 30 Μαρτίου 2007, ήταν σημαντικότερο γεγονός στην εξέλιξη των θεμάτων της αναπηρίας⁶.

Τέλος, κατά το 2008 πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες συστηματικές και σύγχρονες έρευνες της Ελλάδας στον τομέα των αναγκών με αφορμή το

⁶ Βλ. Συλλογικό, «Η υπογραφή της πρώτης Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι γεγονός», Θέματα Αναπηρίας, τεύχος 08, 2007, Αθήνα: σελ. 2 και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Έρευνα για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Οπουδήποτε, οποτεδήποτε και οποιαδήποτε υπηρεσία για όλους», <http://ec.europa.eu/research/leaflets/disabilities/>, 2010.

προηγούμενο έτος 2007 ως «παγκόσμια χρονιά των ίσων ευκαιριών». Βέβαια, παρόλο που αρκετές ερευνητικές μελέτες πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια, οι περισσότερες ερεύνησαν στενά το πεδίο της Ειδικής Αγωγής, ενώ ελάχιστες αναφέρθηκαν αναλυτικά στην αντιμετώπιση των Ατόμων με Αναπηρία από τις δημόσιες υπηρεσίες και τις μονάδες Υγείας και Πρόνοιας.

1.1.3. Έρευνες για τις Ειδικές Ανάγκες

Κατά την διάρκεια της μελέτης μου κατόρθωσα να εντοπίσω μονάχα μία τεκμηριωμένη και πλήρως δημοσιευμένη έρευνα σχετικά με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και τις στάσεις των εργαζομένων απέναντι στα άτομα με αναπηρία. Πρόκειται για μια σημαντική έρευνα που πραγματοποιήθηκε μερικά χρόνια παλαιότερα, το 2007, όταν το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης στο πλαίσιο του ετήσιου σχεδίου δράσης του δημοσίευσε την άκρως ενδιαφέρουσα μελέτη του με θέμα «Έρευνα σε Υπηρεσίες και Φορείς Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία» υπό την επιστημονική διεύθυνση της Μαρίας Τριδήμα. Η προσέγγιση πραγματοποιήθηκε σε 35 Φορείς και Υπηρεσίες διαμόρφωσης και εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης με θέμα: «Η Ένταξη της Διάστασης της Αναπηρίας στις Πολιτικές και στις Πρακτικές» και πρωταρχικοί της στόχοι ήταν:

- να διερευνήσει το βαθμό ένταξης της διάστασης της αναπηρίας στις πολιτικές και πρακτικές των Υπηρεσιών και των Φορέων
- να αναδείξει τα στερεότυπα, τις στάσεις ή τα τρωτά σημεία στη νομοθεσία ή/και στη λειτουργία των Υπηρεσιών και των Φορέων, ώστε σε συνδυασμό με περαιτέρω ενέργειες
- να καταπολεμήσει τους περιοριστικούς παράγοντες, που αποτελούν τροχοπέδη για την ομαλή ένταξη των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες

- να προωθήσει πρωτοβουλίες ουσιαστικής ενθάρρυνσης για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες χάραξης και εφαρμογής πολιτικών.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσα από την συμπλήρωση ερωτηματολογίων που διατέθηκαν σε υπαλλήλους φορέων σχετικών με τις Ειδικές Ανάγκες. Συνολικά απαντήθηκαν 119 ερωτηματολόγια από εργαζόμενους μεταξύ 36-50 ετών με ακαδημαϊκή εκπαίδευση και 5-10 χρόνια προϋπηρεσίας σε θέση εργασίας που σχετίζεται με την εξυπηρέτηση και την φροντίδα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Ένα σημαντικό εύρημα της έρευνας αυτής ήταν ότι ένα σημαντικό ποσοστό αυτών των υπαλλήλων δεν αισθανόταν ότι γνωρίζει ικανοποιητικά την αναπηρία, τα είδη και τις ιδιαίτερες ανάγκες των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι στην πλειοψηφία τους τα άτομα με αναπηρία ζητούν να εξυπηρετηθούν κατά προτεραιότητα όταν παρουσιάζονται σε κάποια δημόσια υπηρεσία ή σε κάποιον φορέα. *«Το γεγονός ότι το 73,8% των ερωτηθέντων αντιδρά άμεσα, στην εξυπηρέτηση ενός ατόμου με αναπηρία, ζητώντας να δοθεί προτεραιότητα σε αυτό, ίσως οφείλεται στο δείγμα της έρευνάς μας το οποίο αποτελείται από εργαζόμενους σε Υπηρεσίες και Φορείς που εξυπηρετούν άμεσα ή έμμεσα άτομα με αναπηρία. Η συχνή επαφή με τα άτομα με αναπηρία πιθανότατα έχει οδηγήσει τους εργαζόμενους της έρευνάς μας στο να αναγνωρίζουν τον αποτελεσματικότερο -για τα άτομα με αναπηρία- τρόπο εξυπηρέτησης και διαχείρισης των αιτημάτων τους⁷»*. Τέλος, η εν λόγω έρευνα κλείνει συμπεραίνοντας ότι τα άτομα με ιδιαιτερότητες ούτε χαιρούν επαρκούς εκπροσώπησης από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, ούτε διασφαλίζεται η ικανοποιητικά η συμμετοχή τους ως χρηστών των παραπάνω υπηρεσιών.

⁷ Τριδής Μ., *Έρευνα σε Υπηρεσίες και Φορείς Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας για την ένταξη ατόμων με αναπηρία*, 2007, Αθήνα, Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης: σελ 49.

1.2. Τοπική Αυτοδιοίκηση και ΑμΕΑ

1.2.1. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Εκπαίδευση των ΑμΕΑ

Τα τελευταία χρόνια ο τομέας της Εκπαίδευσης χαρακτηρίζεται από ραγδαίες θετικές εξελίξεις όσον αφορά στην παροχή Ειδικής Αγωγής προς τα άτομα εκείνα που αντιμετωπίζουν προβλήματα μάθησης ή αναπηρίας. Μια σειρά μεταρρυθμίσεων εξασφάλισε στα άτομα με αναπηρία την μεγαλύτερη δυνατή πρόσβαση στην Παιδεία, οργανώνοντας τους φορείς Ειδικής Αγωγής τόσο σε εθνικό, όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Αν και η ενταξιακή παραμένει σήμερα ως ισχύουσα παιδαγωγική τάση, πολλές φορές η συμμετοχή των Ατόμων με Αναπηρία στην τάξη των γενικών σχολικών μονάδων είναι αδύνατη, αφού ανάλογα με την φύση της αναπηρίας το άτομο μπορεί να δυσκολεύεται περισσότερο ή λιγότερο να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του γενικού σχολείου. Έτσι, σήμερα λειτουργούν πολυπληθείς μονάδες Ειδικών Σχολείων ανά την Ελλάδα που απευθύνουν τις διδακτικές τους προσεγγίσεις σε άτομα που χρήζουν ιδιαίτερων παιδαγωγικών μεθόδων. Τα σχολεία αυτά ακολουθούν διαφορετικό πρόγραμμα διδασκαλίας και οργανώνουν την διδακτέα ύλη τους με διαφορετικό τρόπο και υπό διαφορετική σκοπιά.

Οι σχολικές αυτές μονάδες υπάγονται σε δυο διακριτά θεσμικά όργανα: την Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Διοίκησης (πρώην Νομαρχία) κατ' αρχήν και το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ευρύτερα. Η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης βρισκόταν σε διαρκή διάλογο με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το οποίο πρότεινε και όριζε την κατανομή της διδακτέας ύλης για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, ενώ καθόριζε τα κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί κανείς να ενταχθεί στην Ειδική Εκπαίδευση. Ωστόσο, το 2011 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συγχωνεύθηκε ως μια από τις λοιπές υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Η περιφερειακή αυτή υπηρεσία ασχολείται με την πρόσληψη του απαραίτητου εξειδικευμένου ανθρωπίνου δυναμικού, την κατανομή των διαθέσιμων κονδυλίων, την εξέταση των αιτήσεων των μαθητών και τον έλεγχο της ομαλής λειτουργίας των σχολικών μονάδων. Στην πραγματικότητα, η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης απασχολεί αρκετούς επαγγελματίες Σύμβουλους Παιδαγωγούς της Ειδικής και της Προσχολικής Αγωγής.

Για την εργασιακή τους κατάρτιση σε επαγγέλματα τεχνικής και καλλιτεχνικής φύσεως τα άτομα με αναπηρία μπορούν να απευθύνονται στα Ειδικά Επαγγελματικά κι Εκπαιδευτικά Κέντρα (ΕΕΕΚ) που λειτουργούν σε διάφορες πόλεις και χρηματοδοτούνται στο μεγαλύτερο βαθμό τους από τις τοπικές διοικήσεις. Η κατάρτιση που προσφέρουν τα ΕΕΕΚ είναι μεγάλης σημασίας αν σκεφτεί κανείς πως με αυτό τον τρόπο βοηθούν τα άτομα με αναπηρία να αυτονομηθούν, να αυτενεργήσουν, να ζήσουν κατά το δυνατόν ανεξάρτητα και να ενταχθούν ευκολότερα στην κοινωνία απολαμβάνοντας την χαρά της χρησιμότητας και της προσφοράς μέσα από την εργασία. Δεν θα ήταν λοιπόν υπερβολή αν λέγαμε ότι οι δράσεις των ΕΕΕΚ έχουν αμιγώς κοινωνικό χαρακτήρα και καλλιεργούν ένα κλίμα ισότητας περισσότερο από όσο φαντάζεται κανείς μελετώντας το παράδειγμά τους ακροθιγώς⁸.

Ένας άλλος φορέας που υπάγεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι τα ΚΕΔΔΥ (πρώην ΚΔΑΥ), τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης στα οποία πραγματοποιείται η επίσημη γνωμάτευση των ειδικών αναγκών χάρη σε μια διεπιστημονική ομάδα που εξετάζει πολύπλευρα το άτομο. Ωστόσο, τα ΚΕΔΔΥ δεν υποκαθιστούν σε καμία περίπτωση της ιατρικές επιτροπές διάγνωσης, αλλά εστιάζουν στο εκπαιδευτικό κομμάτι της Πρόνοιας για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Η εξέτασή της επιτροπής αυτής αφορά στην ανίχνευση τυχόν μαθησιακών δυσκολιών οποιουδήποτε τύπου και στην κατάθεση εξατομικευμένων προτάσεων στήριξης προς το παιδί.

Με την γνωμάτευση του ΚΕΔΔΥ ο μαθητής μπορεί να διεκδικήσει την μείωση του αριθμού των μαθητών του σχολικού του τμήματος, την προφορική του

⁸ Πρβλ. Παντιώτης Ν., *Αναγκαστικές προσλήψεις ατόμων ειδικών κατηγοριών στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (Ν.2643/1998)*, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλας: σελ. 21-43.

εξέταση στα μαθήματα, την εισαγωγή του στην Ανώτερη και την Ανωτάτη Εκπαίδευση με χαμηλότερο βαθμό πρόσβασης κ.α⁹.

1.2.2. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Φροντίδα Υγείας των ΑμΕΑ

Οι υπηρεσίες Υγείας που εντάσσονται στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτουργούν ως τμήμα της Υπηρεσίας Κοινωνικής Πρόνοιας της εκάστοτε μονάδας Περιφερειακής Διοίκησης. Στους κόλπους αυτών των υπηρεσιών λειτουργούν και οι εξεταστικές επιτροπές που αξιολογούν την σωματική ακεραιότητα και τις ικανότητες εργασίας του ατόμου που ζητά αξιολόγηση, ενώ ορίζουν το ποσοστό αναπηρίας και σε συνεργασία με τις επιτροπές του ΙΚΑ αποφασίζουν την απόδοση ή μη επιδομάτων που αφορούν στην εξασφάλιση της απαραίτητης φροντίδας υγείας.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως ο άνθρωπος που χαρακτηρίζεται ως «άτομο με αναπηρία» απολαμβάνει επιπλέον έκπτωσης στην αγορά φαρμάκων, ενώ η ασφάλισή του καλύπτει ολοένα και περισσότερες υπηρεσίες και προϊόντα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Επιπλέον, ο ασφαλιστικός φορέας στον οποίο υπάγεται το άτομο αναλαμβάνει να καλύψει ένα σημαντικό ποσοστό από τα χρήματα που χρειάζονται ώστε το πάσχον άτομο να συμμετάσχει σε θεραπευτικές συνεδρίες (π.χ. εργοθεραπείας, φυσικοθεραπείας κ.τ.λ.).

⁹ Πρβλ. Τρίγκα Ε., «Το ζήτημα της ένταξης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Νηπιαγωγείο», *Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής κι Εκπαίδευσης*, 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Μαθαίνω πως να μαθαίνω», Αθήνα, 7-10 Μαΐου 2010. Βλ. ακόμη τον νόμο 3699/2008 περί Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής κατά το τελευταίο ΦΕΚ, http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3699_08.htm και Κελλπανίδης Μιχάλης, *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρία και πραγματικότητα*, Ελληνικά Γράμματα, 2002, Αθήνα: σελ. 7-19. Αξιόλογο είναι και το άρθρο Ευσταθίου Μ., «Η Συμβολή των ΚΔΑΥ και των ΚΕΔΔΥ στην Ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία και των Ατόμων Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ. 161, Απρίλιος-Ιούνιος 2010: σελ. 31-37.

Στην Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας όμως, το άτομο με αναπηρία μπορεί να αναζητά πληροφορίες που αφορούν στα δικαιώματά του, να λαμβάνει συμβουλευτική στήριξη από εξειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς και να ενημερώνεται για τους τοπικούς φορείς και τους συλλόγους που δραστηριοποιούνται στον χώρο των ειδικών αναγκών.

Τέλος, ένα πολύ αξιόλογο παρακλάδι της κρατικής πρόνοιας που συνδέεται με την στήριξη των ατόμων με αναπηρία και υπάγεται άμεσα στα Γενικά Νομαρχιακά Νοσοκομεία της περιοχής είναι τα Κέντρα Φυσικής και Ιατρικής Αποκατάστασης (ΚΕΦΙΑΠ) που παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας υγείας σε πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα της Υπηρεσίας Κοινωνικής Πρόνοιας (Τομέας Υγείας και Πρόνοιας) ως Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Στα Κέντρα αυτά εκτός από παραδοσιακές και νεωτεριστικές υπηρεσίες αποκατάστασης (όπως είναι η υδροθεραπεία, η θεραπευτική ιππασία, η φυσικοθεραπεία, η λογοθεραπεία κ.α.), οργανώνονται τμήματα που ασχολούνται αποκλειστικά με την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα νοημοσύνης ή κοινωνικοποίησης, ενώ σχεδιάζουν και εφαρμόζουν ετησίως πρωτότυπες δράσεις που βοηθούν στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία και στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.

Αντίστοιχης φιλοσοφίας είναι και τα σύγχρονα Κέντρα Ημέρας για άτομα που πάσχουν από Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές οι οποίες εντάσσονται στο αυτιστικό φάσμα. Στα Κέντρα αυτά τα νεαρά άτομα δέχονται αρχικά υπηρεσίες φροντίδας υγείας, αλλά λαμβάνουν και συστηματική στήριξη στον τομέα της κοινωνικοποίησης.

Είναι σημαντικό να ειπωθεί πως οι χρήστες αυτών των υπηρεσιών δεν είναι υπόχρεοι κάποιου χρηματικού αντίτιμου, αλλά η πληρωμή καλύπτεται από την υγειονομική ασφάλιση του ατόμου. Βεβαίως, καθώς είναι πιθανό το Άτομο με Αναπηρία και η οικογένειά του να μην εργάζονται ή να μην έχουν κάποια ασφάλιση, στην περίπτωση αυτή η Υπηρεσία Πρόνοιας αναλαμβάνει να

ασφαλίσει το άτομο και να του εξασφαλίσει την κατά το δυνατόν δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη¹⁰.

1.2.3. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ένταξη των ΑμΕΑ

Αν και η Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας είναι εκείνη που αναλαμβάνει κατά κύριο λόγο την προώθηση μιας ενταξιακής κουλτούρας στην τοπική κοινωνία, αλλά και οργανώνει δράσεις για την υγιή ενσωμάτωση του Ατόμου με Αναπηρία παρέχοντας συχνά ακόμη και υπηρεσίες αποϊδρυματισμού, υπάρχουν ακόμη ποικίλοι φορείς που είτε αναγνωρίζονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση είτε υπάγονται σε αυτήν, οι οποίοι είναι αίτιοι μεγάλων έργων και σημαντικών προοδευτικών δράσεων στον τομέα αυτό. Παραδείγματος χάριν, στις διάφορες Περιφέρειες είναι πιθανό να συναντήσουμε συλλόγους ατόμων με προβλήματα ακοής ή όρασης, ομοσπονδίες ατόμων με κινητικές δυσκολίες, οργανώσεις γονέων και κηδεμόνων παιδιών με Αναπηρία κ.α.

Πολύ συχνά, φορείς που σχετίζονται με την Υγεία, όπως είναι Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία και φορείς που συνδέονται με την Παιδεία, όπως είναι οι Σχολικές Μονάδες και τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα δραστηριοποιούνται στον τομέα της ένταξης, όχι μόνο με το να δίνουν την ευκαιρία της συμμετοχής στις διάφορες δράσεις στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, αλλά και προετοιμάζοντας την κοινωνία για την αποδοχή του «διαφορετικού άλλου» μέσω διαλέξεων, σεμιναρίων, ημερίδων κι εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Τέλος, δεν είναι λίγες οι φορές οπότε τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, ο ΟΑΕΔ και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας σχεδιάζουν και συντονίζουν προγράμματα που εξασφαλίζουν την επαγγελματική απασχόληση των

¹⁰ Να ληφθούν υπόψη τα άρθρα και τα παρακάτω διατάγματα Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. «Υγεία-Πρόνοια», «Το Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Πρόνοιας κατά την Δ' Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 και το Εθνικό Πρόγραμμα «Κοινωνική Συνοχή και Αλληλεγγύη», 2007, Υπουργείο Υγείας και Αλληλεγγύης, Αθήνα και Βουλή των Ελλήνων, Νόμος 4025/2011 για την ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση Ε.Σ.Υ. και άλλες διατάξεις, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 228: 2.11.2011.

Ατόμων με Αναπηρία και προωθούν την διεκδίκηση της εργασιακής τους ισότητας¹¹.

1.2.4. Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Οικονομική ενίσχυση των ΑμΕΑ

Όπως αναφέραμε παραπάνω βασική υπεύθυνη για την οικονομική στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία είναι η Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας της εκάστοτε Περιφερειακής Μονάδας. Η υπηρεσία αυτή μέσα από ένα αυστηρό σύστημα προϋποθέσεων και κριτηρίων υπολογίζει και εγκρίνει την διάθεση χρηματικής βοήθειας με την μορφή επιδόματος σε άτομα που δυσκολεύονται να εργαστούν για λόγους μόνιμης σωματικής ή ψυχικής βλάβης. Παράλληλα, η ίδια υπηρεσία παρέχει στα άτομα με αναπηρία ειδικά βιβλιάρια υγείας με την επίδειξη των οποίων οι πάσχοντες έχουν μεγαλύτερη έκπτωση στην οικονομική τους συμμετοχή κατά την αγορά φαρμάκων ή και πλήρη απαλλαγή από τις οικονομικές τους υποχρεώσεις για την εξασφάλιση συγκεκριμένων φαρμακευτικών προϊόντων. Τέλος, παρέχονται εκπτώτικες κάρτες για τις μετακινήσεις με μέσα μαζικής μεταφοράς ή για την παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

1.2.5. Προβλήματα και εμπόδια

Παρά το γεγονός ότι η στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία παρουσιάζεται ιδιαίτερα οργανωμένη και ευρεία, στο μέτρο που αυτή παρέχεται από τις δυνάμεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δυστυχώς η πραγματικότητα συχνά διαψεύδει την αποτελεσματικότητα αυτών των σχεδιασμών. Στην πραγματικότητα τα άτομα με δυσκολίες βρίσκονται αντιμέτωπα με ποικίλους σκοπέλους που οφείλονται σε οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες.

¹¹ Βλ. Επιστημονική Εταιρεία για την Κοινωνική Συνοχή και την Ανάπτυξη, «ΑμΕΑ και Κοινωνική Ένταξη. Σχεδιασμός και συμμετοχή για μια αποτελεσματική στρατηγική κοινωνικής ενσωμάτωσης», *Πρακτικά της Ημερίδας της ΕΕΚΣΑ για την Ένταξη των ΑμΕΑ*, Αθήνα, 17.05.2010 και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Άτομα με Αναπηρίες. Κύρια ευρήματα της έρευνας του 2002 και ενδεικτική καταγραφή των μέτρων πολιτικής για τα ΑμΕΑ*, 2005, Αθήνα.

Παραδείγματος χάριν, τα επιδόματα που παρέχονται για την στήριξη των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, την κάλυψη των φαρμακευτικών τους αναγκών και την εξασφάλιση βοήθειας στο σπίτι είναι συχνά τόσο πενιχρά ώστε δεν επαρκούν ούτε για την ικανοποίηση των βασικότερων βιοποριστικών αναγκών του ατόμου που πάσχει.

Από την άλλη μεριά, παρόλο που η κοινωνική ασφάλιση καλύπτει την αγορά ενός ευρέος φάσματος φαρμάκων, δεν είναι λίγες οι φορές οπότε απαραίτητα και ακριβά φάρμακα δεν καλύπτονται. Ακόμη συχνότερα, η ασυνέπεια του κρατικού μηχανισμού όσον αφορά στην αποπληρωμή των φαρμακοποιών προκαλεί συστηματικά μακρόχρονες στάσεις συνεργασίας μεταξύ φαρμακοποιών και ασφαλιστικών ταμείων, ώστε οι ασφαλισμένοι να αναγκάζονται να αγοράζουν οι ίδιοι ή και να στερούνται τα απαραίτητα φάρμακα λόγω του υψηλού κόστους αγοράς.

Ένα άλλο βασικό πρόβλημα που ταλανίζει τα άτομα με δυσκολίες των τοπικών κοινωνιών είναι η έλλειψη ουσιαστικών και επαρκών υποδομών, όπως για παράδειγμα η απουσία τουαλέτας αναπήρων, η έλλειψη ή η κακοτεχνία στις ράμπες για τα άτομα με κινητικές δυσκολίες, η απουσία ειδικών ανάγλυφων πλακιδίων για τον προσανατολισμό των ατόμων με προβλήματα όρασης, η έλλειψη ανελκυστήρα σε δημόσια κτίρια κ.α. Σαφώς οι ελλείψεις αυτές δυσκολεύουν αισθητά την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με δυσκολίες στους διάφορους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους. Από την άλλη μεριά, ο βοηθητικός εξοπλισμός που διευκολύνει την καθημερινότητα των ατόμων με αναπηρία παραμένει πολυδάπανος, ενώ οι ασφαλιστικοί φορείς σπανίως καλύπτουν ένα μικρό μέρος από το απαιτούμενο χρηματικό ποσό αγοράς. Τέτοια υλικά είναι οι πατερίτσες, οι αναπηρικές πολυθρόνες, τα βιβλία σε Braille, οι κάρτες του συστήματος PECS για τα άτομα με αυτισμό κ.α.

Μια άλλη συχνή δυσκολία που συναντούν τα άτομα αυτά είναι η έλλειψη επαρκούς ιατρικού προσωπικού στον τόπο διαμονής τους. Δυστυχώς ένα άτομο που διαμένει στην επαρχία θα αντιμετωπίσει προβλήματα που ξεκινούν από την πρόσβασή του στην ειδική εκπαίδευση κι εκτείνονται ως την διάθεση της απαραίτητης ιατρικής και θεραπευτικής φροντίδας από ειδικούς. Μάλιστα, ακόμη και στα μεγάλα αστικά κέντρα η συνήθης τακτική των κρατικών φορέων

να προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις ορισμένου χρόνου -που τελικά λήγουν ή καθυστερεί η ανανέωση τους- αφήνει τακτικά τα άτομα με αναπηρία ως έρμαιο των ιδιαίτερων αναγκών τους και θύματα της κρατικής ολιγωρίας.

Στον προαναφερόμενο τομέα της Εκπαίδευσης, η διάθεση εκπαιδευτικού για την παράλληλη στήριξη του μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η εκπαίδευση του γονέα στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα παραμένουν ακριβοθώρητες και πολυέξοδες υπηρεσίες, που βαραίνουν την οικογένεια. Επιπρόσθετα, στο θέμα της εργασίας οι προσφερόμενες θέσεις για τα άτομα με Αναπηρία παραμένουν ελάχιστες, ενώ οι ιδιώτες δεν είναι διατεθειμένοι να συνεργαστούν με «το άγνωστο». Έτσι, τα άτομα με αναπηρία συχνά αποκλείονται από τις ευκαιρίες απασχόλησης¹².

¹² Βλ. Μανωλοπούλου Μ., «Τα προβλήματα παραμένουν για τα ΑμΕΑ», *The Best News*, 30.07.2012, Σκέντζου Μ., «Επιστολή «αγανάκτησης» των ΑμΕΑ στον Στυλιανίδη για τα προνοιακά επιδόματα», www.zougla.gr, 25.07.2012, Μακροστάμος Σ., *Προσβασιμότητα και άτομα με αναπηρία*, 2011, Αθήνα, Ε.Ο.Κ.Α., «Αφιέρωμα: Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες», *Κινητική Αναπηρία*, τχ. 6, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2010: σελ. 9-13 και Ψαθάς Δ., *Κοινωνική Επανάσταση και Ευρύτερη Υποστήριξη Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες*, 2010, Αθήνα.

Κεφάλαιο 2^ο: Μελέτη περίπτωσης

2.1. Το παράδειγμα της Τρίπολης

Ο ιστορικός Δήμος της Τρίπολης βρίσκεται χτισμένος στην ορεινή Αρκαδία ακριβώς στο κέντρο της Πελοποννήσου. Η γεωγραφική του θέση είναι πολύ σημαντική αφού θεωρείται ως ο βασικότερος κόμβος μεταξύ των διαφόρων πόλεων της πελοποννησιακής γης, ενώ αποτελεί την πρωτεύουσα του Νομού Αρκαδίας. Η πόλη είναι σχετικά πολυπληθής, αφού σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011, ο πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στις 46.910 κατοίκους¹³. Τις τελευταίες δεκαετίες η περιοχή παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη και πλούσια πολιτιστική και καλλιτεχνική δραστηριότητα. Μάλιστα η ίδρυση της Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών, που αποτελεί μέρος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου έχει δώσει μια σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη της παιδείας και του πολιτισμού της Αρκαδίας, καθώς προσελκύει ετησίως ένα μικρό πλήθος σπουδαστών, ενώ διοργανώνει επιμορφωτικές ημερίδες και εκδηλώσεις για την τοπική κοινωνία.

Αναφορικά με την οικονομική δραστηριότητα του τόπου, το μεγαλύτερο μέρος της βασίζεται στην γεωργία και την κτηνοτροφία. Η Τρίπολη είναι μάλιστα πασίγνωστη για τις καλλιέργειες σκόρδων και πατάτας, ενώ εξίσου ξακουστά είναι τα τυροκομικά προϊόντα και το κρασί της. Τα τελευταία χρόνια ο Αγροτικός Συνεταιρισμός της ασχολείται με την ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων¹⁴.

Στην ευρύτερη περιφέρεια της Πελοποννήσου ο Δήμος Τρίπολης θεωρείται ως η κατεξοχήν οργανωμένη περιοχή αναφορικά με τις Ειδικές Ανάγκες. Διότι εκτός από την καθιερωμένη Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας του

¹³ Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, *Γενικές Απογραφές Κτηρίων και Πληθυσμού – Κατοικιών*, 2011.

¹⁴ Βλ. Δήμος Τριπόλεως, www.tripolis.gr.

Νομού, η Τρίπολη φιλοξενεί διάφορες μονάδες αποκατάστασης, ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, ενώ στην περιοχή εδρεύουν πολυπληθείς σύλλογοι και ομάδες Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Σε μια γενική κατατοπιστική έρευνά διαπίστωσα ότι η Υπηρεσία Πρόνοιας προβαίνει σε συστηματική απογραφή των ατόμων με αναπηρία στα οποία παρέχει πληροφόρηση ανά τακτά χρονικά διαστήματα και για τα οποία οργανώνει ημερίδες και προγράμματα απασχόλησης.

Σημαντική έχει αποδειχθεί επίσης η προσφορά και η δράση του Κέντρου Επαγγελματικής Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Πρόκειται για «ένα φιλανθρωπικό, μη κερδοσκοπικό Σωματείο (Ν.Π.Ι.Δ.) που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ως προνοιακός φορέας με ειδική αναγνώριση από τη Νομαρχία Αθηνών. Το Κ.Ε.Α./ Α.Μ.Ε.Α. είναι πιστοποιημένο ως Εξειδικευμένο Κέντρο Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρίες (κωδ. ΕΚΕΠΙΣ 1800-05) και ως Κέντρο Συνεχιζόμενης Κατάρτισης (κωδ. ΕΚΕΠΙΣ 2440-05). Επιπρόσθετα, το Κ.Ε.Α./Α.Μ.Ε.Α. έχει λάβει Διαχειριστική Επάρκεια (τύπου Β) Δικαιούχων ΕΣΠΑ κατά τη μεταβατική περίοδο 2007-2013 και Ειδική Πιστοποίηση ως Φορέας Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα»¹⁵.

Το Κ.Ε.Α./Α.Μ.Ε.Α. τα τελευταία χρόνια έχει δε διευρύνει το πεδίο της δράσης του οργανώνοντας τις δραστηριότητές του σε διάφορους τομείς, όπως είναι τα Υποστηρικτικά Προγράμματα, το Αθλητικό Σωματείο «Ολυμπιακή Φλόγα», τα Προγράμματα Κατάρτισης και τα Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια.

Πιο συγκεκριμένα, τα Υποστηρικτικά Προγράμματα διακρίνονται σε υπό-ενότητες που επιδιώκουν να βοηθήσουν το άτομο να κοινωνικοποιηθεί, να ενταχθεί ομαλότερα αλλά και να εξασφαλίσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό ανεξάρτητης διαβίωσης και αυτοτέλειας. Έτσι, στα Προγράμματα αυτά παρέχονται υπηρεσίες:

¹⁵ Βλ. Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, <http://www.kea-amea.gr/new/>.

- Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης στα πλαίσια δυαδικών ή ομαδικών συναντήσεων, τόσο για τους ίδιους τους Καταρτιζόμενους όσο και για τις Οικογένειες τους.

- Εκπαίδευσης στην ανάπτυξη Δεξιοτήτων Καθημερινής Διαβίωσης.
- Ειδικής Αγωγής.
- Εργοθεραπείας
- Λογοθεραπείας
- Γυμναστικής και άθλησης
- Μουσικής κατάρτισης
- Οργάνωσης και συμμετοχής σε χορωδία
- Δραματοθεραπείας
- Οργάνωσης και συμμετοχής σε ομάδα παραδοσιακών χορών
- Ψυχαγωγίας και Δημιουργικής Απασχόλησης στο πλαίσιο Λέσχης
- Συμμετοχής σε θερινή κατασκήνωση.

Από την άλλη μεριά, το αθλητικό σωματείο «Ολυμπιακή Φλόγα» που μετρά περίπου 15 χρόνια ύπαρξης αποσκοπεί στην εκγύμναση και την διεξαγωγή αγώνων υγιούς αθλητικής άμιλλας μεταξύ ατόμων με νοητική υστέρηση.

Τα Προγράμματα Κατάρτισης έχουν ως πρωτεύοντα ρόλο την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία στις τεχνικές μια συγκεκριμένης τέχνης ή ενός ορισμένου επαγγέλματος. Στην πραγματικότητα, όμως, η κατάρτιση αυτή οδηγεί στην επίτευξη υψηλότερων και πιο ουσιαστικών στόχων, όπως το αίσθημα της χρησιμότητας και της προσφοράς, την τόνωση της αυτοπεποίθησης, την καλλιέργεια των κινητικών δεξιοτήτων, την έκφραση της δημιουργικότητας και την επικοινωνία.

Στο Κ.Ε.Α./Α.Μ.Ε.Α. λειτουργούν τα κάτωθι Εργαστήρια/ Τμήματα:

- Μεταξοτυπίας – Εκτύπωσης
- Κηροπλαστικής

- Γραφικών Τεχνών
- Καλλιτεχνικών Κατασκευών και Ειδών Δώρου
- Αγιογραφίας
- Αναπαλαίωσης Εικόνων
- Μαγειρικής – Ζαχαροπλαστικής
- Πληροφορικής
- Χειροποίητης Βιβλιοδεσίας

Τέλος, στα Προστατευόμενα Παραγωγικά Εργαστήρια απασχολείται ένας ικανοποιητικός αριθμός αποφοίτων των Προγραμμάτων Κατάρτισης, όπου τους δίνεται η ευκαιρία πρακτικής εξάσκησης και επαγγελματικής εξέλιξης.

Τα Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια του Κ.Ε.Α./ Α.Μ.Ε.Α. αναλαμβάνουν επαγγελματικά παραγγελίες που αφορούν:

- Εκτυπώσεις Μεταξοτυπίας: σε κάθε είδους υλικό όπως: χαρτί, ύφασμα, ρυα, δέρμα, γυαλί, πλαστικό κ.λπ.
- Εκτυπώσεις offset και Ηλεκτρονικές Εκτυπώσεις σε: αφίσες, περιοδικά, ημερολόγια, κάρτες, προσπέκτους και κάθε είδους έντυπο.
- Κηροπλαστική: χειροποίητες κατασκευές και συνθέσεις κεριών σε διάφορα σχέδια, σχήματα και χρώματα.
- Αγιογραφίες- Είδη Λαϊκής Τέχνης: παραδοσιακή χειροποίητη
- Βυζαντινή Αγιογραφία και κατασκευές διαφόρων ειδών.
- Είδη Δώρων - Διακόσμησης: ποικιλία κατασκευών σε διάφορα υλικά, σχέδια και συνθέσεις
- Χειροποίητη Βιβλιοδεσία: βιβλιοδεσία με δέρμα, διακόσμηση πυρογραφίας σε θρησκευτικά και άλλα βιβλία.

Αξιόλογη δραστηριότητα παρουσιάζει επίσης ο Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία του Νομού Αρκαδίας, που εδρεύει στην Τρίπολη, ενώ από το 2011 λειτουργεί η Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Πελοποννήσου. Παρόλο που οι ομάδες αυτές δεν υπάγονται άμεσα στην κυριότητα της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης, η συνεργασία τους είναι συνεχής και η σύμπραξή τους αδιάκοπη και δεδομένη.

Πιο συγκεκριμένα, ο Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία οργανώνει εκδηλώσεις, αλλά αναπτύσσει κι έναν διαρκή διάλογο μεταξύ των μελών, που καταθέτουν συστηματικά τις σκέψεις και τις προτάσεις τους για την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, από την μεριά της η Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία καλείται να εκπροσωπήσει σε εθνικό επίπεδο τους διάφορους πελοποννησιακούς συλλόγους που σχετίζονται με αναπηρίες.

Το Παλλάδιον Ίδρυμα της Τρίπολης είναι ένα υπερασύγχρονο κέντρο αποθεραπείας και αποκατάστασης που παρέχει μετανοσοκομειακή φροντίδα σε άτομα που έχουν μόνιμη σωματική βλάβη ή προσωρινή. Πρόκειται για μια δημόσια εταιρεία αστικού δικαίου που παρέχει τις υπηρεσίες της καλύπτοντας το κόστος μέσω της ασφάλισης του ασθενούς. Η παρεχόμενη φροντίδα εστιάζει κυρίως στην αποκατάσταση σωματικών βλαβών και αφορά σε υπηρεσίες ιατρικές και παραϊατρικές-θεραπευτικές, αλλά πρόκειται να εξασφαλιστεί και η στήριξη της αποϊδρυματοποίησης των πασχόντων.

Το τοπικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας εντάσσεται επίσης στην Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας της Τρίπολης, αλλά διευθύνεται από το Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο της περιοχής. Στο Κέντρο αυτό μπορούν να προστρέχουν άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, κοινωνικοποίησης και νοημοσύνης και οι οικογένειές τους.

Ουσιαστική έχει αποβεί επιπρόσθετα η λειτουργία του Κέντρου Ημέρας «Αμάθεια», το οποίο αποτελεί φορέα δημοσίου δικαίου, χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και Αλληλεγγύης και βρίσκεται σε στενή διαλεκτική σχέση με την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Τριπόλεως. Στην πραγματικότητα, το Κέντρο Ημέρας Αμάθεια είναι μία μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, η οποία εντάσσεται στο εθνικό πρόγραμμα «Ψυχαργώς- β' φάση».

Οι υπηρεσίες που προσφέρει αφορούν:

- Στην σύσταση ψυχοθεραπευτικών ομάδων υποστηρικτικού τύπου (group therapies).
- Στην συμβουλευτική οικογενειών και την οργάνωση Σχολών Γονέων.
- Στην παροχή υπηρεσιών οικογενειακής στήριξης και συμβουλευτικής.
- Στην εξασφάλιση νοσηλευτικής φροντίδας.
- Στην εξατομικευμένη φροντίδα πάσης φύσεως για τα μέλη του Κέντρου.
- Στην οργάνωση και την ανατροφοδότηση υποστηρικτικού δικτύου διασυνδετικής ψυχιατρικής.
- Στην παροχή υπηρεσιών εργοθεραπείας
- Στην σύσταση και την λειτουργία εργαστηρίων δημιουργικής απασχόλησης.
- Στην υποστήριξη του μέλους μέσω των εργαστηρίων ώστε το ίδιο να εξασκεί και να βελτιώνει τις ικανότητές του .
- Στην διοργάνωση κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Στην ενίσχυση της συμμετοχής των μελών σε εκδηλώσεις του Δήμου, αλλά και σε εκδρομές, κοινωνικές εξόδους και πολιτιστικά γεγονότα.
- Στον συντονισμό ομάδων κοινωνικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- Στην συστηματική ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας.

Τέλος, στον τομέα της Εκπαίδευσης η Τρίπολη μπορεί να επιδείξει υπερήφανα τα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία της που πέρα από την καθιερωμένη διαπαιδαγώγηση και την επιμόρφωση των Ατόμων με Αναπηρία έχουν στο ενεργητικό τους πλήθος ενημερωτικών ημερίδων και κοινωνικών εκδηλώσεων. Επιπλέον, στην περιοχή λειτουργεί Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για άτομα με αναπηρία μεγαλύτερης ηλικίας¹⁶.

¹⁶ Οι πληροφορίες για τις υπηρεσίες που απευθύνονται στα άτομα με αναπηρία αντλήθηκαν από τους αρμόδιους υπαλλήλους της Υπηρεσίας Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας του Δήμου Καλαμάτας και από την αντίστοιχη υπηρεσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Τρίπολης.

Κεφάλαιο 3ο: Ερευνητική προσέγγιση

3.1. Η αναγκαιότητα της έρευνας

Καθώς οι επιστήμες που σχετίζονται με τις Ειδικές Ανάγκες βρίσκονται σε διαρκή εξέλιξη, οι προσφερόμενες υπηρεσίες του δημοσίου δικαίου αναζητούν ολοένα και αποτελεσματικότερους τρόπους ώστε να παρέμβουν θετικά και ουσιαστικά στην καθημερινότητα του ατόμου με αναπηρία, να διευκολύνουν την ζωή του και να το ενθαρρύνουν να επιτύχει τους στόχους και να βελτιώσει την ποιότητα της διαβίωσής του. Παρόλα αυτά, σε πολλές περιπτώσεις η ικανοποίηση των αποδεκτών αυτών των υπηρεσιών κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα εξαιτίας ενός πλήθους παραγόντων που χρίζουν διερεύνησης και αποσαφήνισης. Η έρευνά μας επιχειρεί να διαλευκάνει τις αιτίες για τις οποίες το άτομο με αναπηρία ενδέχεται να αισθάνεται αβοήθητο και να θεωρεί ανεπαρκείς τις τοπικές υπηρεσίες που σχετίζονται με την ιδιαιτερότητα της υγείας του. Βεβαίως, μια τέτοια προσέγγιση θα ήταν αδύνατο να περικλείσει όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες ανά την Ελλάδα, εφόσον είμαστε υποχρεωμένοι να διατηρήσουμε την έρευνά μας στο χρονικό και το υφολογικό πλαίσιο μιας πτυχιακής εργασίας. Για τον λόγο αυτό επιλέχθηκε ως ερευνητικό αντικείμενο οι υπηρεσίες φροντίδας των ατόμων με αναπηρία που εντάσσονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση του Δήμου Τριπόλεως.

3.2. Οι στόχοι της έρευνας

Είναι προφανές ότι η έρευνά μας θα ήταν ελλιπής και αναξιόπιστη αν δεν προκαθορίζαμε τους στόχους της μετά την επιλογή του θέματος της. Στην ενότητα αυτή παραθέτονται επιγραμματικά και με ιεραρχική σειρά τους κυριότερους στόχους και τις επιδιώξεις της εν λόγω ερευνητικής διαδικασίας.

- **Καταγραφή**

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, ένας πρώτος στόχος της έρευνας είναι η καταγραφή των εντυπώσεων των ατόμων εκείνων που είναι οι χρήστες και οι αποδέκτες των σχετικών υπηρεσιών φροντίδας υγείας. Οι εντυπώσεις που πρόκειται να μελετηθούν έχουν να κάνουν με την ικανοποίηση των αποδεκτών αναφορικά με την ποιότητα της παροχής φροντίδας υγείας, το αίσθημα ασφάλειας ή ανασφάλειας που τυχόν νιώθουν, τις απόψεις σχετικά με τους παράγοντες που ενισχύουν τα πιθανά προβλήματα και τις προτάσεις τους για την βελτίωση των υπηρεσιών. Ως αποδέκτες των υπηρεσιών νοούνται τόσο τα ίδια τα άτομα με αναπηρία, όσο και η οικογένειά ή οι φροντιστές τους.

- **Αντικειμενική ανάλυση**

Η αντικειμενική ανάλυση των απαντήσεων και των δεδομένων που σχετίζονται με την ταυτότητα του ερωτηθέντα (όπως π.χ. το μορφωτικό του επίπεδο, η ηλικία, το φύλο και το είδος της αναπηρίας του) πρόκειται να μας βοηθήσουν να εξάγουμε συγκεκριμένα και σαφή συμπεράσματα, ενισχύοντας έτσι την αληθοφάνεια και τον ορθολογισμό των αποτελεσμάτων της έρευνας.

- **Κατανόηση και βελτίωση**

Με την έρευνα αυτή επιθυμούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος υγείας και πρόνοιας που απευθύνεται σε Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Η μελέτη αυτή θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε εμβριθέστερα τις προβληματικές πτυχές και τις θετικές όψεις των υπηρεσιών αυτών. Έπειτα, θα είναι δυνατόν να καταθέσουμε συγκεκριμένες προτάσεις για την εξυγίανση του συστήματος φροντίδας υγείας.

- **Ευαισθητοποίηση**

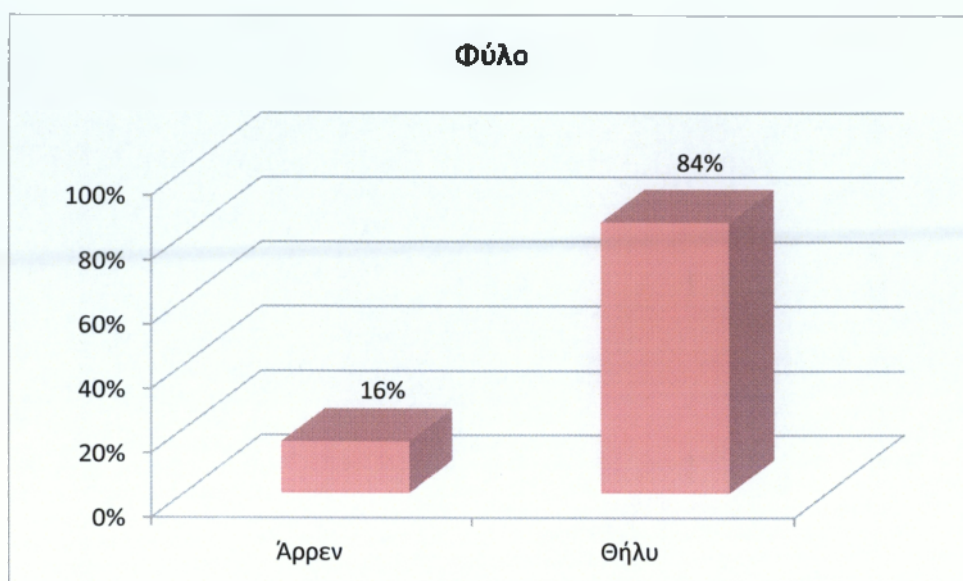
Η απόφαση για την συμπλήρωση ερωτηματολογίων από άτομα που αντιμετωπίζουν αναπηρίες και τις οικογένειές τους δεν κινητοποιήθηκε αποκλειστικά από την επιθυμία για αντικειμενικότητα. Αντίθετα, η ευαισθητοποίηση, η ενσυναίσθηση και η κατανόηση της οπτικής των ατόμων που χρειάζονται και χρησιμοποιούν αυτές τις υπηρεσίες έχει μάλλον κοινωνικό χαρακτήρα, παρά στείρα επιστημονικό. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι η παρακάτω δεν είναι απλώς μια «έρευνα» με αυτοσκοπό το ερευνητικό πόρισμα καθεαυτό, αλλά την διάθεση των συμπερασμάτων στις υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον διάλογο επί των αποτελεσμάτων και, τέλος, τον προβληματισμό πάνω στο θέμα της στήριξης των Ειδικών Αναγκών στην στενή κοινωνία της Τρίπολης και στην Ελλάδα γενικότερα.

3.3. Αποτελέσματα της έρευνας

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε για την καταγραφή των εντυπώσεων των ατόμων εκείνων που είναι χρήστες και αποδέκτες των υπηρεσιών φροντίδας των ΑμΕΑ στο Δήμο Τρίπολης.

Πίνακας 3.1 Φύλο

1. Φύλο		
Άρρεν	4	16%
Θήλυ	21	84%
	25	100%

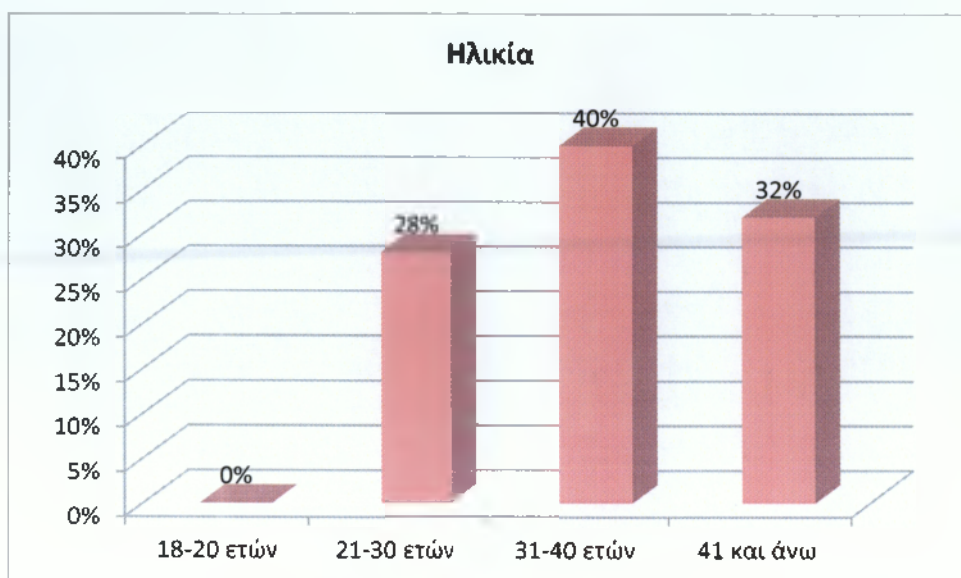

Διάγραμμα 3.1 Φύλο

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.1 η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι γυναίκες (84%).

Πίνακας 3.2 Ηλικία

2. Ηλικία		
18-20 ετών	0	0%
21-30 ετών	7	28%
31-40 ετών	10	40%
41 και άνω	8	32%
	25	100%

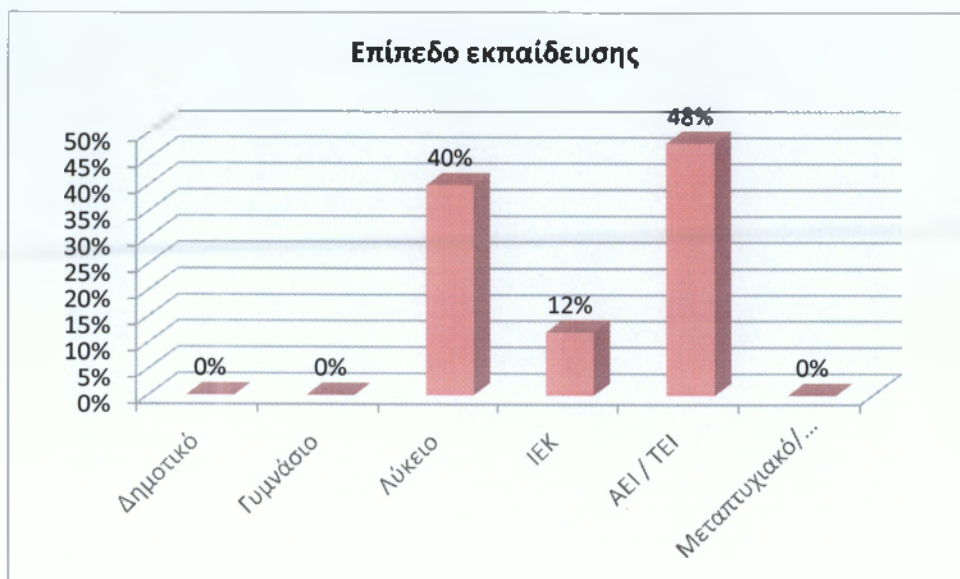

Διάγραμμα 3.2 Ηλικία

Από το διάγραμμα 3.2 διαπιστώνεται ότι η ηλικία των ερωτηθέντων είναι μοιρασμένη. Οι περισσότεροι είναι από 31 έως 40 ετών (40%). Το 32% είναι από 41 ετών και άνω και το υπόλοιπο 28% είναι έως 30 ετών.

Πίνακας 3.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

3. Επίπεδο εκπαίδευσης		
Δημοτικό	0	0%
Γυμνάσιο	0	0%
Λύκειο	10	40%
ΙΕΚ	3	12%
ΑΕΙ / ΤΕΙ	12	48%
Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	0	0%
	25	100%

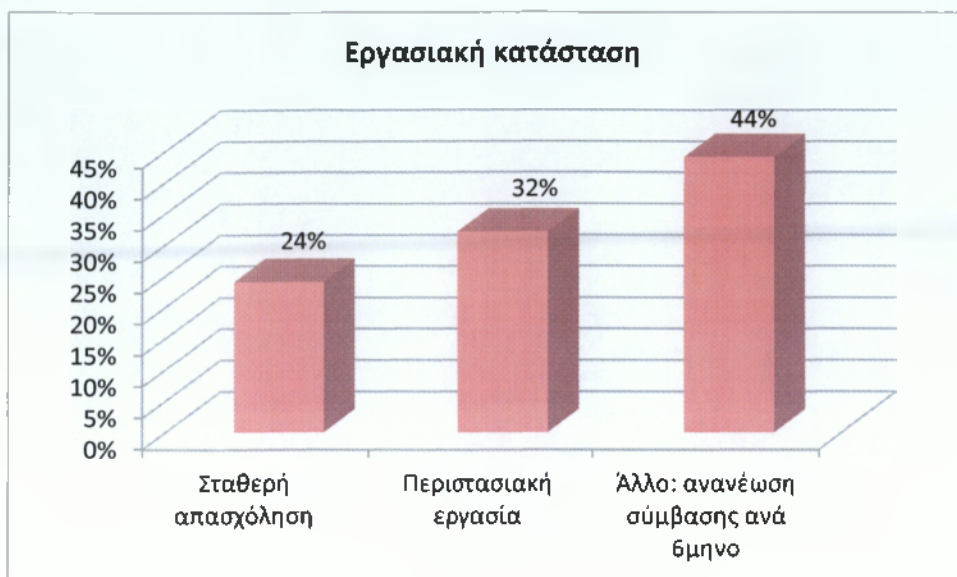

Διάγραμμα 3.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.3 σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες είναι απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ (48%). Το 40% είναι απόφοιτοι λυκείου και το υπόλοιπο 12% είναι απόφοιτοι ΙΕΚ. Άρα το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων είναι ικανοποιητικό, αφού οι μισοί περίπου είναι απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευσης.

Πίνακας 3.4 Εργασιακή κατάσταση

4. Εργασιακή κατάσταση		
Σταθερή απασχόληση	6	24%
Περιστασιακή εργασία	8	32%
Άλλο: ανανέωση σύμβασης ανά 6μηνο	11	44%
	25	100%

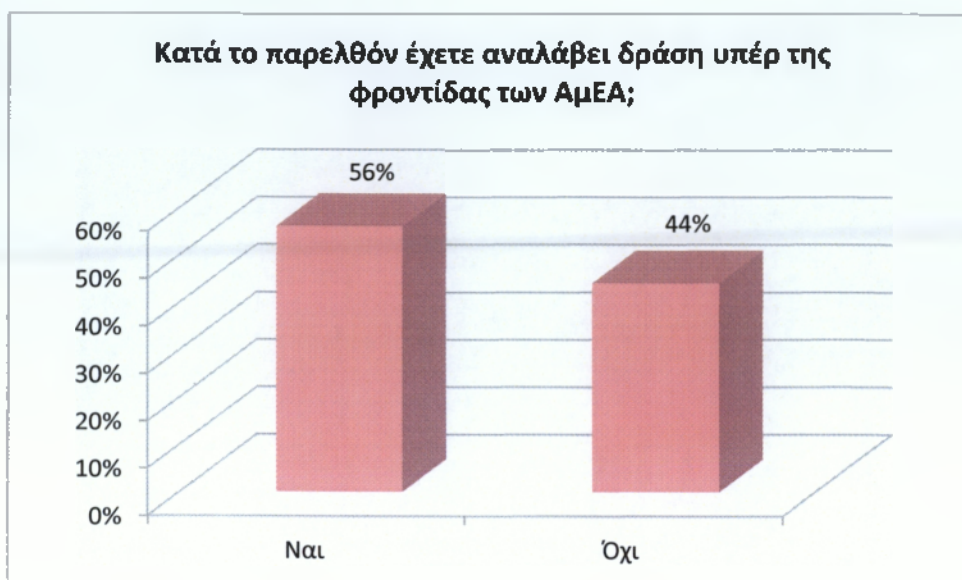

Διάγραμμα 3.4 Εργασιακή κατάσταση

Το διάγραμμα 3.4 μας πληροφορεί για την εργασιακή κατάσταση των ερωτηθέντων. Οι περισσότεροι εργάζονται με σύμβαση η οποία ανανεώνεται ανά εξάμηνο (44%). Το 32% εργάζεται περιστασιακά και το υπόλοιπο 24% έχει σταθερή απασχόληση. Βλέπουμε ότι μόνο το ¼ του προσωπικού αφορά σταθερό προσωπικό. Αυτό δημιουργεί προβλήματα στη σωστή λειτουργία, διότι μεγάλος όγκος της δουλειάς διεκπεραιώνεται από συμβασιούχους και περιστασιακά απασχολούμενους. Όταν όμως πάψουν να απασχολούνται, τότε ο φόρτος εργασίας θα πέσει στους μόνιμους οι οποίοι θα αδυνατούν να τα φέρουν εις πέρας.

Πίνακας 3.5 Δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ

5. Κατά το παρελθόν έχετε αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ;		
Ναι	14	56%
Όχι	11	44%
	25	100%

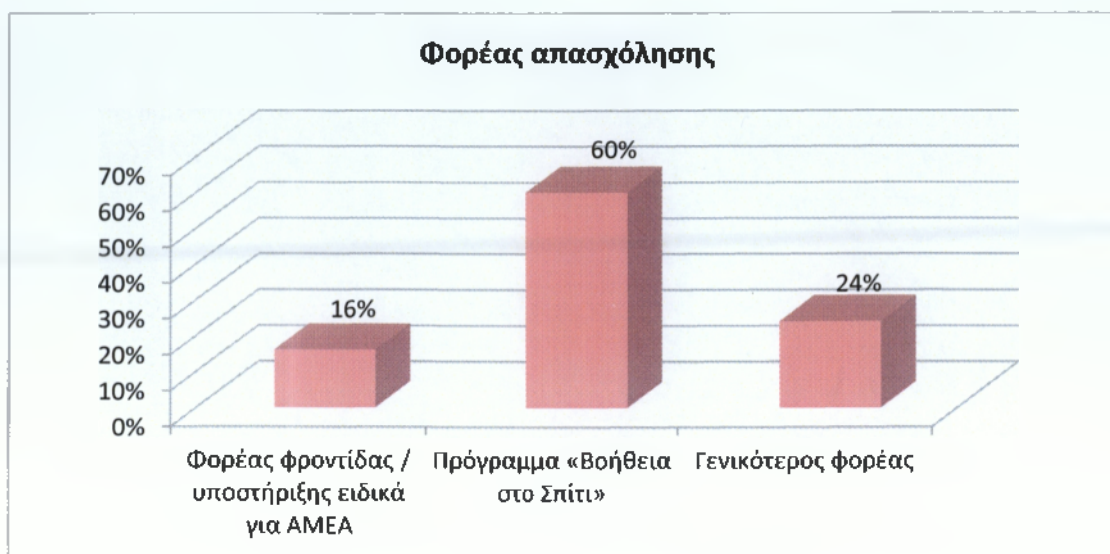

Διάγραμμα 3.5 Δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμεΑ

Από το διάγραμμα 3.5 διαπιστώνεται ότι περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες (56%) έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμεΑ και κατά το παρελθόν. Αυτό είναι αρκετά σημαντικό διότι έχουν εμπειρία στην αντιμετώπιση και διαχείριση μιας τόσο ευαίσθητης κοινωνικής ομάδας.

Πίνακας 3.6 Φορέας απασχόλησης

6 Εργάζεστε σε φορέα φροντίδας/υποστήριξης ειδικά για ΑμεΑ ή γενικότερα για άτομα που χρειάζονται βοήθεια;		
Φορέας φροντίδας / υποστήριξης ειδικά για ΑΜΕΑ	4	16%
Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	15	60%
Γενικότερος φορέας	6	24%
	25	100%

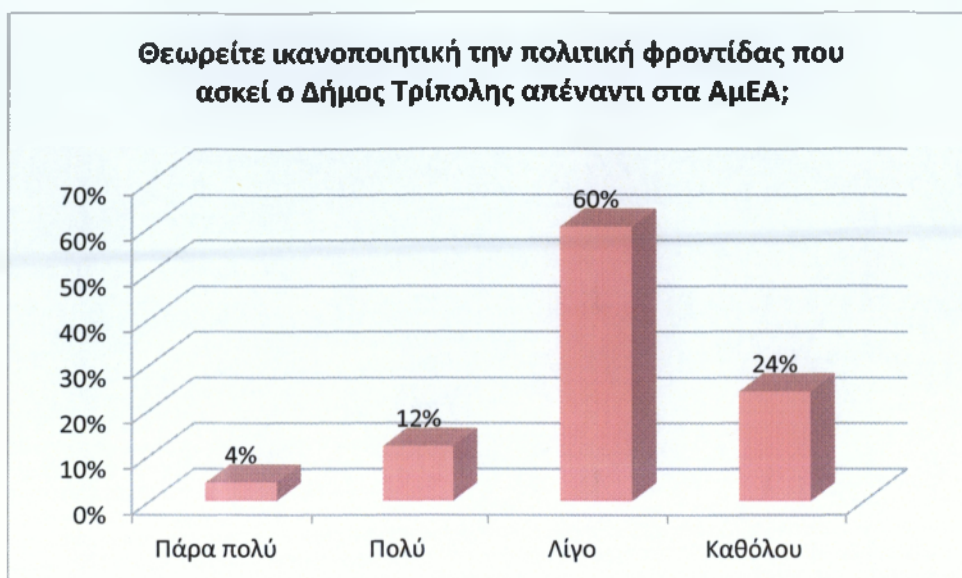

Διάγραμμα 3.6 Φορέας απασχόλησης

Από το σύνολο των ερωτηθέντων, διαπιστώνεται ότι 4 άτομα εργάζονται σε φορέα φροντίδας / υποστήριξης ειδικά για ΑΜΕΑ, 21 άτομα εργάζονται γενικότερα σε άτομα που χρειάζονται βοήθεια και πιο συγκεκριμένα τα 15 άτομα εργάζονται στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Πίνακας 3.7 Πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ

7. Θεωρείτε ικανοποιητική την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ;		
Πάρα πολύ	1	4%
Πολύ	3	12%
Λίγο	15	60%
Καθόλου	6	24%
	25	100%

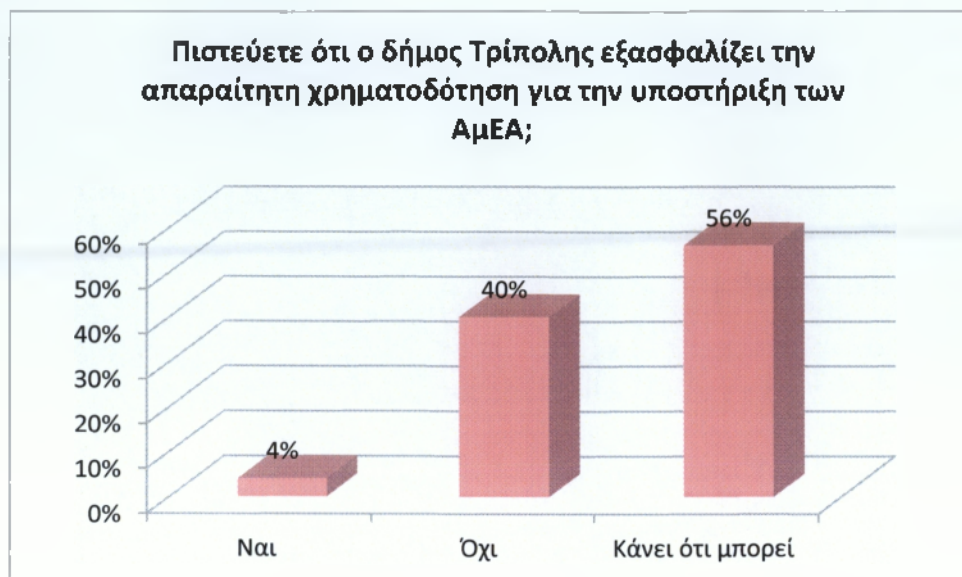

Διάγραμμα 3.7 Πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ

Οι πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ είναι λίγο ικανοποιητική (60%), ενώ αρκετοί είναι και αυτοί που θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιητική (24%). Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, η πολιτική φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης είναι ανύπαρκτη, δεν πληρεί τα βασικά και δεν ανταποκρίνεται στο κοινό αίσθημα.

Πίνακας 3.8 Εξασφάλιση από τον Δήμο Τρίπολης της απαραίτητης χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ΑμΕΑ

8. Πιστεύετε ότι ο Δήμος Τρίπολης εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ;		
Ναι	1	4%
Όχι	10	40%
Κάνει ότι μπορεί	14	56%
	25	100%

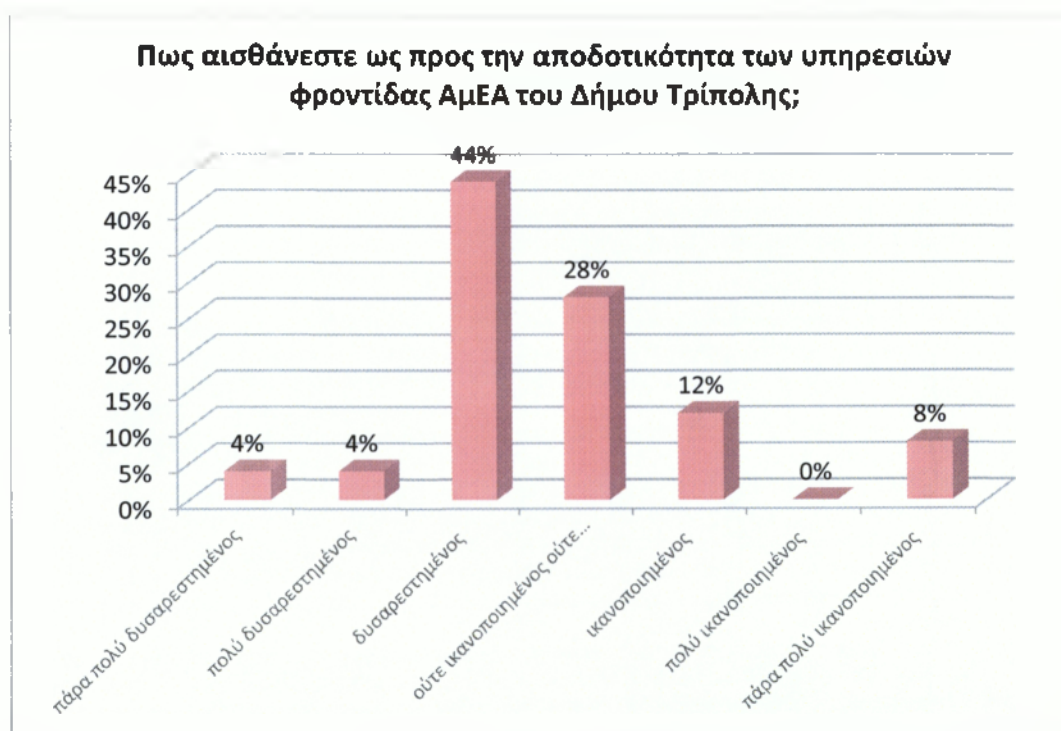

Διάγραμμα 3.8 Εξασφάλιση από τον Δήμο Τρίπολης της απαραίτητης χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ΑμΕΑ

Λίγο περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες πιστεύουν ότι ο Δήμος Τρίπολης κάνει ότι μπορεί για να εξασφαλίσει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ. Αυτό δικαιολογείται και από γενικότερο κλίμα της οικονομικής κρίσης που μαστιάζει τη Χώρα μας και τις συνεπακόλουθες περικοπές κονδυλίων από όλες τις κρατικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνικής πολιτικής.

Πίνακας 3.9 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμεΕΑ του Δήμου Τρίπολης

9. Πως αισθάνεστε ως προς την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμεΕΑ του Δήμου Τρίπολης;		
πάρα πολύ δυσαρεστημένος	1	4%
πολύ δυσαρεστημένος	1	4%
δυσαρεστημένος	11	44%
ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος	7	28%
ικανοποιημένος	3	12%
πολύ ικανοποιημένος	0	0%
πάρα πολύ ικανοποιημένος	2	8%
	25	100%

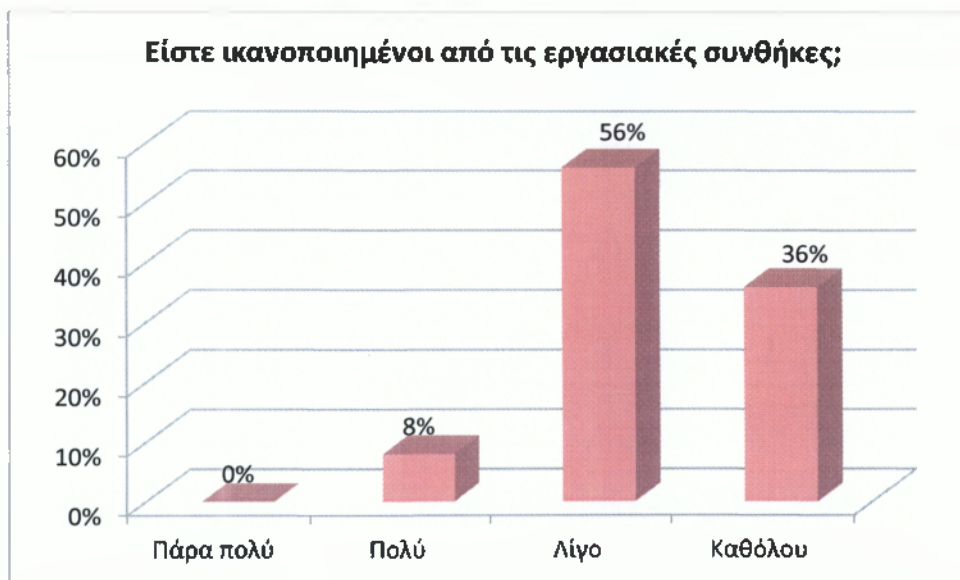

Διάγραμμα 3.9 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμεΕΑ του Δήμου Τρίπολης

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.9 οι περισσότεροι ερωτηθέντες δηλώνουν δυσαρεστημένοι από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης (52%). Αρκετοί είναι και αυτοί που δεν είναι ούτε ικανοποιημένοι ούτε δυσαρεστημένοι (28%). Χαρακτηριστικό άλλωστε είναι ότι μόνο το 20% δηλώνει ικανοποίηση από την αποδοτικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πίνακας 3.10 Ικανοποίηση από τις εργασιακές συνθήκες

10. Είστε ικανοποιημένοι από τις εργασιακές συνθήκες;		
Πάρα πολύ	0	0%
Πολύ	2	8%
Λίγο	14	56%
Καθόλου	9	36%
	25	100%

Διάγραμμα 3.10 Ικανοποίηση από τις εργασιακές συνθήκες

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν είναι ικανοποιημένη από τις εργασιακές συνθήκες. Πιο συγκεκριμένα, το 56% είναι λίγο ικανοποιημένο και το 36% δεν

είναι καθόλου ικανοποιημένο από τις εργασιακές του συνθήκες. Μόνο το 8% δηλώνει ικανοποιημένο. Φαίνεται δηλαδή, ότι οι εργασιακές συνθήκες που ισχύουν στους συγκεκριμένους φορείς δεν ικανοποιούν 9 στους 10 απασχολούμενους.

Πίνακας 3.11 Ικανοποίηση από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων

11. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων;		
Πάρα πολύ	1	4%
Πολύ	4	16%
Λίγο	17	68%
Καθόλου	3	12%
	25	100%

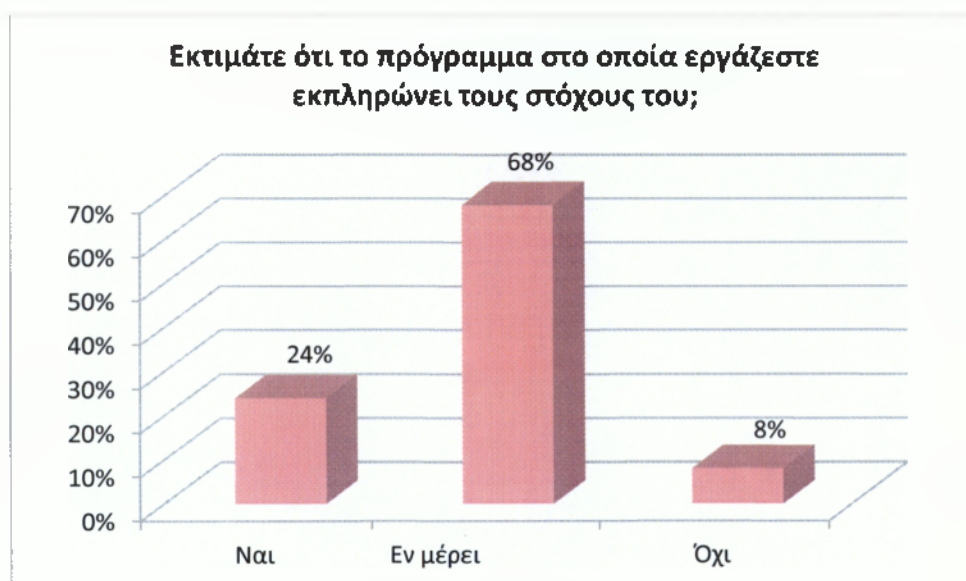

Διάγραμμα 3.11 Ικανοποίηση από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.11 η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν είναι ικανοποιημένη από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων. Ενδεικτικό είναι άλλωστε ότι μόνο το 20% δηλώνει ικανοποίηση από την επάρκεια του προσωπικού.

Πίνακας 3.12 Εκπλήρωση στόχων του προγράμματος

12. Εκτιμάτε ότι το πρόγραμμα στο οποίο εργάζεστε εκπληρώνει τους στόχους του;		
Ναι	6	24%
Εν μέρει	17	68%
Όχι	2	8%
	25	100%

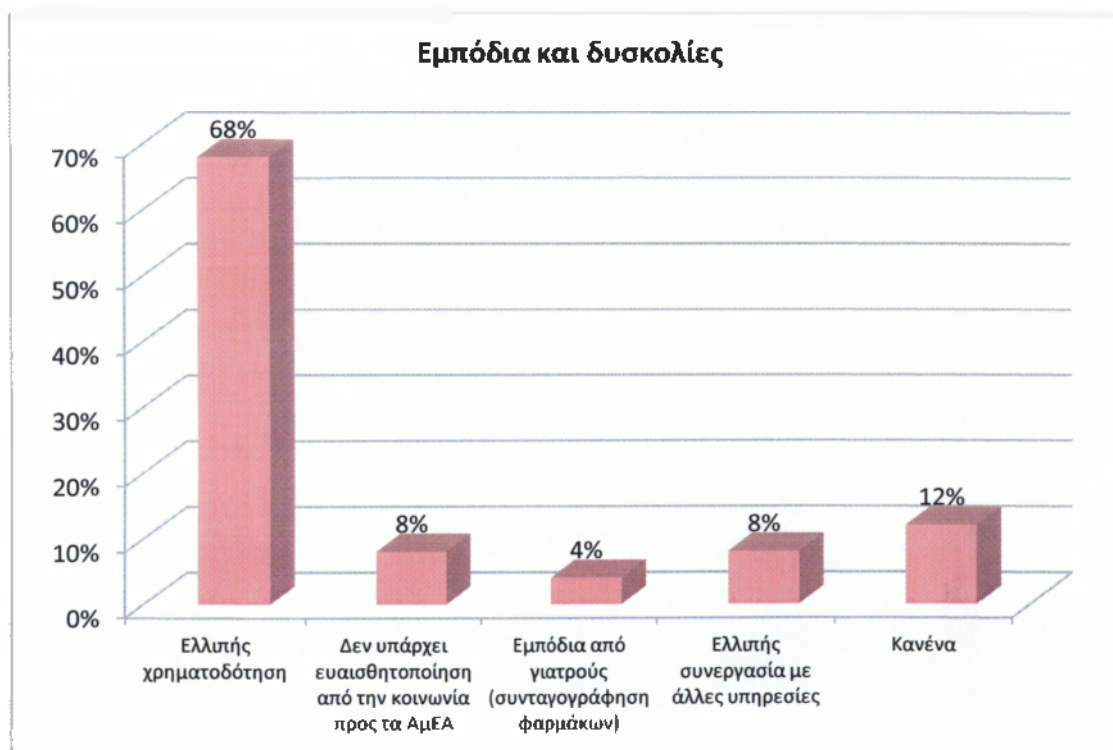
Διάγραμμα 3.12 Εκπλήρωση στόχων του προγράμματος

Παρατηρούμε ότι, σύμφωνα με την άποψη των ερωτηθέντων, τα προγράμματα και οι φορείς για την βοήθεια των ΑμΕΑ είναι αναποτελεσματικά στο Δήμο Τριπόλεως, καθώς μόλις το 25% δηλώνει επιτυγχάνονται οι σχετικοί

στόχοι των προγραμμάτων αυτών. Η μεγάλη πλειοψηφία (68%) εκτιμά ότι στο πρόγραμμα στο οποίο εργάζονται εκπληρώνει εν μέρει τους στόχους του.

Πίνακας 3.13 Εμπόδια και δυσκολίες

13. Ποια είναι τα εμπόδια και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζετε στην υλοποίηση των στόχων του Προγράμματος;		
Ελλιπής χρηματοδότηση	17	68%
Δεν υπάρχει ευαισθητοποίηση από την κοινωνία προς τα ΑμΕΑ	2	8%
Εμπόδια από γιατρούς (συνταγογράφηση φαρμάκων)	1	4%
Ελλιπής συνεργασία με άλλες υπηρεσίες	2	8%
Κανένα	3	12%
	25	100%

Διάγραμμα 3.13 Εμπόδια και δυσκολίες

Όπως παρατηρούμε από το διάγραμμα, η κυριότερη δυσκολία είναι και πάλι η ελλιπής χρηματοδότηση. Επίσης, δεν υπάρχει ευαισθητοποίηση από την κοινωνία προς τα ΑμΕΑ, η συνεργασία με άλλες υπηρεσίες είναι ελλιπής, ενώ κάποιες φορές δημιουργούνται και εμπόδια από τους γιατρούς σε θέματα συνταγογράφησης φαρμάκων.

Πίνακας 3.14 Συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου

14. Υπάρχει συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου;		
Ναι	8	32%
Εν μέρει	13	52%
Όχι	4	16%
	25	100%

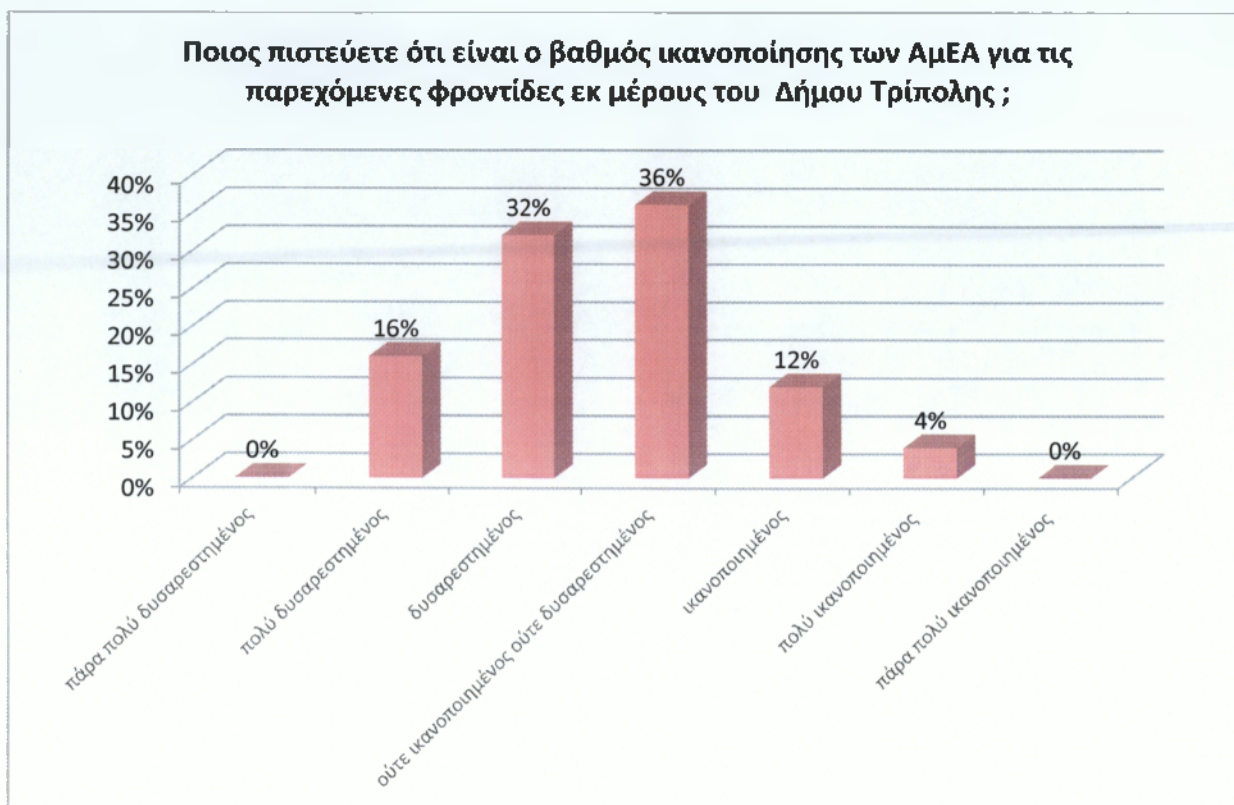
Διάγραμμα 3.14 Συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.14 οι μισοί από τους ερωτηθέντες δηλώνουν ότι υπάρχει εν μέρει συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου. Το 32% δηλώνει ότι σίγουρα υπάρχει συνεργασία, ενώ μόλις το 16% υποστηρίζει ότι δεν

υπάρχει συνεργασία. Δηλαδή, μόνο το 1/3 των ερωτηθέντων θεωρεί ότι υπάρχει ουσιαστική και γόνιμη συνεργασία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου.

Πίνακας 3.15 Βαθμός ικανοποίησης των ΑμΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης

15. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός ικανοποίησης των ΑμΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης;		
πάρα πολύ δυσαρεστημένος	0	0%
πολύ δυσαρεστημένος	4	16%
δυσαρεστημένος	8	32%
ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος	9	36%
ικανοποιημένος	3	12%
πολύ ικανοποιημένος	1	4%
πάρα πολύ ικανοποιημένος	0	0%
	25	100%

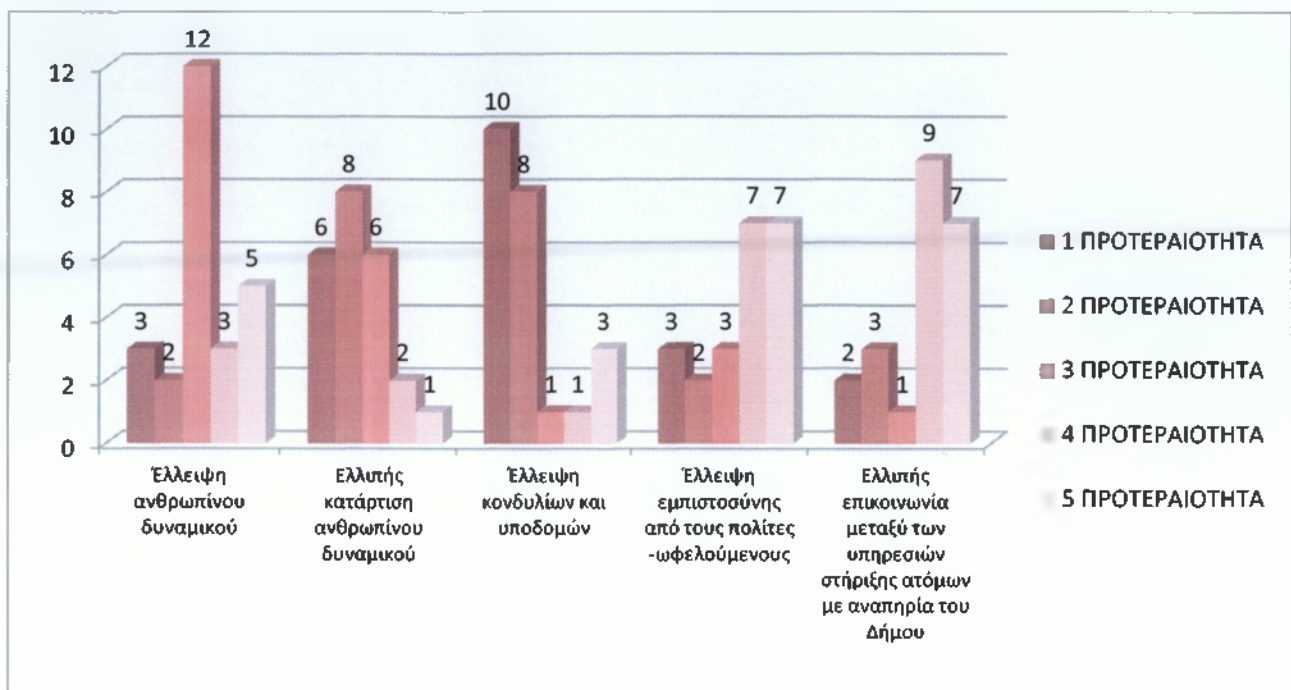

Διάγραμμα 3.15 Βαθμός ικανοποίησης των ΑμΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.15 οι περισσότεροι ερωτηθέντες (48%) θεωρούν ότι τα ΑμΕΑ είναι δυσαρεστημένα από τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης. Αρκετοί είναι όμως οι ερωτηθέντες (36%) που θεωρούν ότι τα ΑμΕΑ δεν είναι ούτε ικανοποιημένα αλλά ούτε και δυσαρεστημένα από τις συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Πίνακας 3.16 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ
ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης

16. Ιεραρχήστε τα παρακάτω προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ						
	1	2	3	4	5	6	7
Έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού	3	6	10	3	2	0	0
Ελλιπής κατάρτιση ανθρωπίνου δυναμικού	2	8	8	2	3	0	0
Έλλειψη κονδυλίων και υποδομών	12	6	1	3	1	0	0
Έλλειψη εμπιστοσύνης από τους πολίτες -ωφελομένους	3	2	1	7	9	0	0
Ελλιπής επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών στήριξης ατόμων με αναπηρία του Δήμου	5	1	3	7	7	0	0
Άλλο:	0	0	0	0	0	0	0
Άλλο:	0	0	0	0	0	0	0
Max # απαντήσεων	12	8	10	7	9	0	0

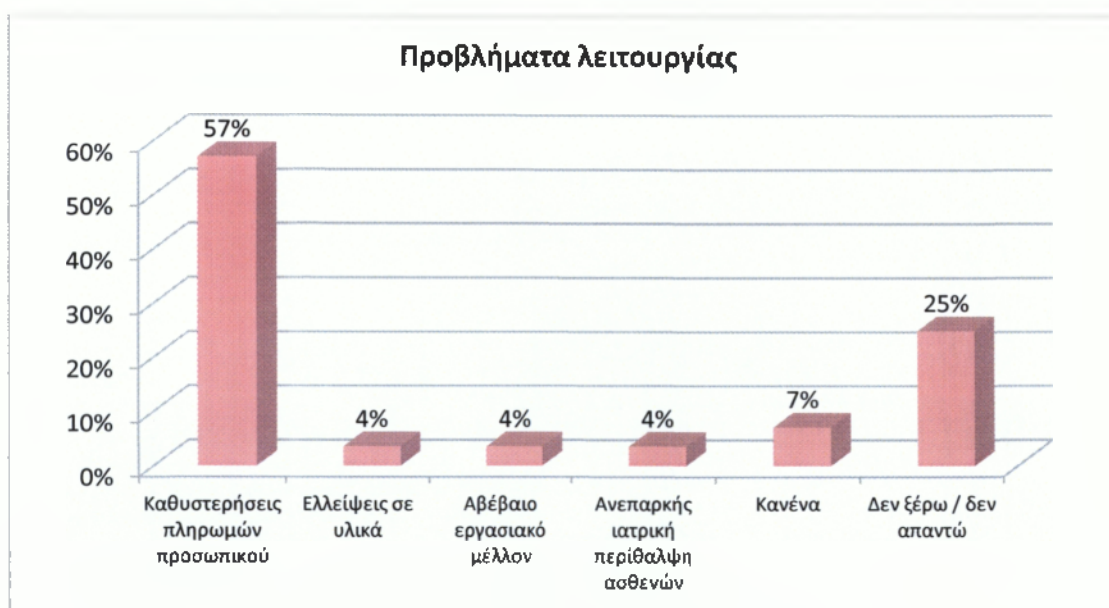

Διάγραμμα 3.16 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης

Όσον αφορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης, η πλειοψηφία θεωρεί ότι πρώτα από όλα υπάρχει έλλειψη κονδυλίων και υποδομών, έπειτα ότι το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό έχει ελλιπή κατάρτιση, σε συνδυασμό με την έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού, το οποίο προκαλεί έλλειψη εμπιστοσύνης από τους πολίτες – ωφελομένους. Φαίνεται δηλαδή, άλλη μια επίπτωση της οικονομικής κρίσης και του περιορισμού των κρατικών κοινωνικών δαπανών.

Πίνακας 3.17. Προβλήματα λειτουργίας

17. Υπάρχουν άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζετε και ποια είναι αυτά;		
Καθυστερήσεις πληρωμών προσωπικού	16	56%
Ελλείψεις σε υλικά	1	4%
Αβέβαιο εργασιακό μέλλον	1	4%
Ανεπαρκής ιατρική περίθαλψη ασθενών	1	4%
Κανένα	2	8%
Δεν ξέρω / δεν απαντώ	7	24%
	28	100%

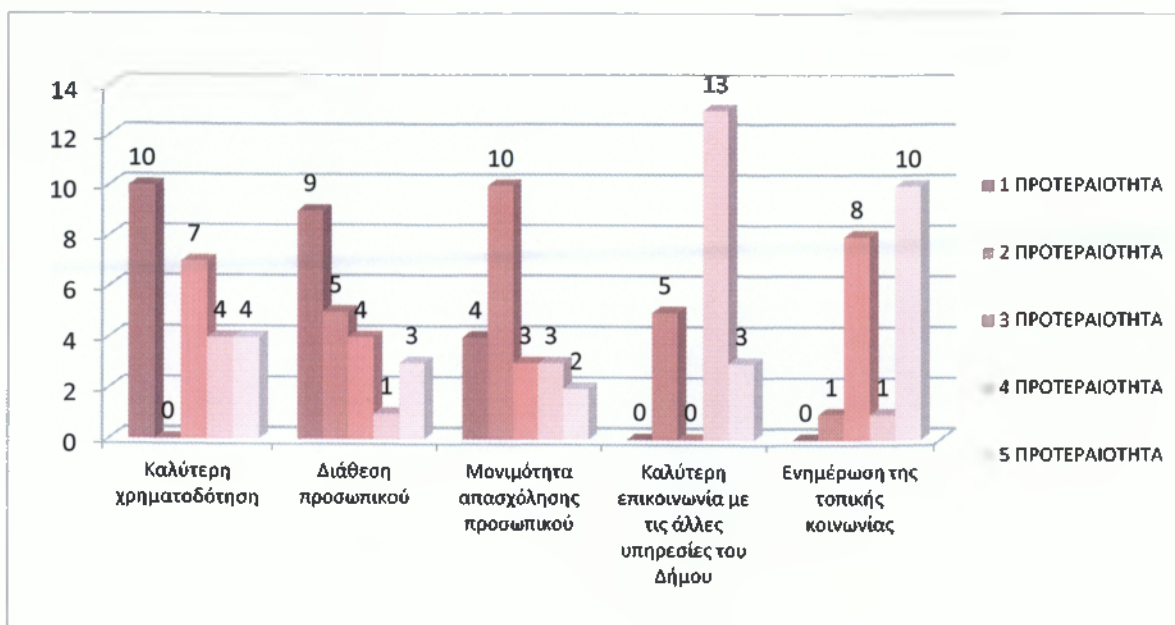

Διάγραμμα 3.17 Προβλήματα λειτουργίας

Αναφορικά με άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης, κατά κύριο λόγο οι ερωτηθέντες εστίασαν στις καθυστερήσεις πληρωμών στο προσωπικό, ενώ σημειώθηκαν και οι ελλείψεις σε υλικά, το αβέβαιο εργασιακό μέλλον, καθώς και η ανεπαρκής ιατρική περίθαλψη ασθενών. Αρκετοί πάντως ήταν αυτοί που δεν θέλησαν να απαντήσουν αυτή την ερώτηση.

Πίνακας 3.18 Προτεραιότητες για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας

18. Ιεραρχήστε αυτά που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας σας:	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ						
	1	2	3	4	5	6	7
Καλύτερη χρηματοδότηση	10	9	4	0	0	0	0
Διάθεση προσωπικού	0	5	10	5	1	0	0
Μονιμότητα απασχόλησης προσωπικού	7	4	3	0	8	0	0
Καλύτερη επικοινωνία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου	4	1	3	13	1	0	0
Ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας	4	3	2	3	10	0	0
Άλλο:	0	0	0	0	0	0	0
Άλλο:	0	0	0	0	0	0	0
Max# απαντήσεων	10	9	10	13	10	0	0

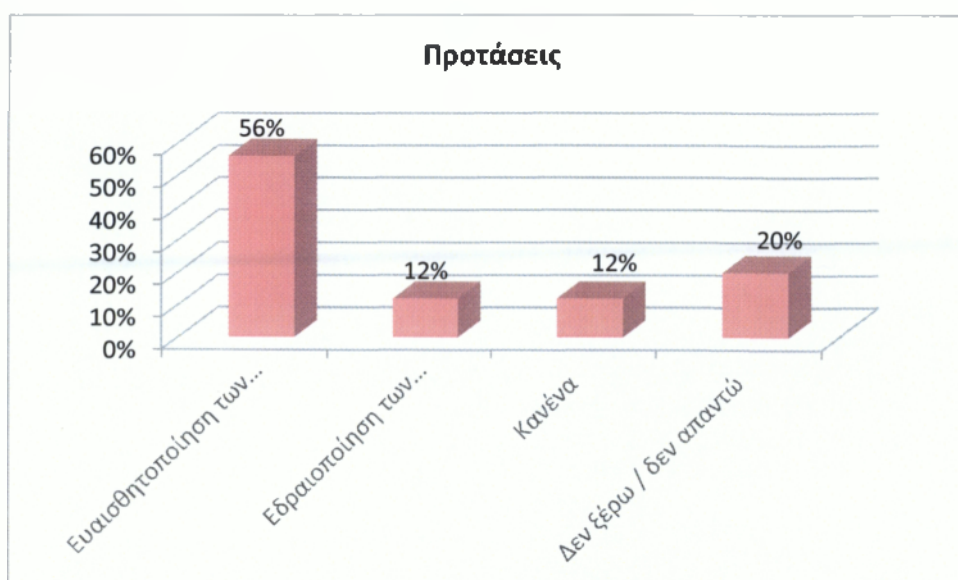

Διάγραμμα 3.18 Προτεραιότητες για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας

Από το διάγραμμα 3.18 διαπιστώνεται ότι οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι πρώτα πρέπει να υπάρξει καλύτερη χρηματοδότηση για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας τους. Δεύτερη προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η διάθεση προσωπικού, έπειτα η καλύτερη επικοινωνία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου και τέλος η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας.

Πίνακας 3.19 Προτάσεις

19. Έχετε να προτείνετε κάτι άλλο στον τομέα αυτό;		
Ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών	14	56%
Εδραιοποίηση των δομών κοινωνικής φροντίδας	3	12%
Κανένα	3	12%
Δεν ξέρω / δεν απαντώ	5	20%
	25	100%

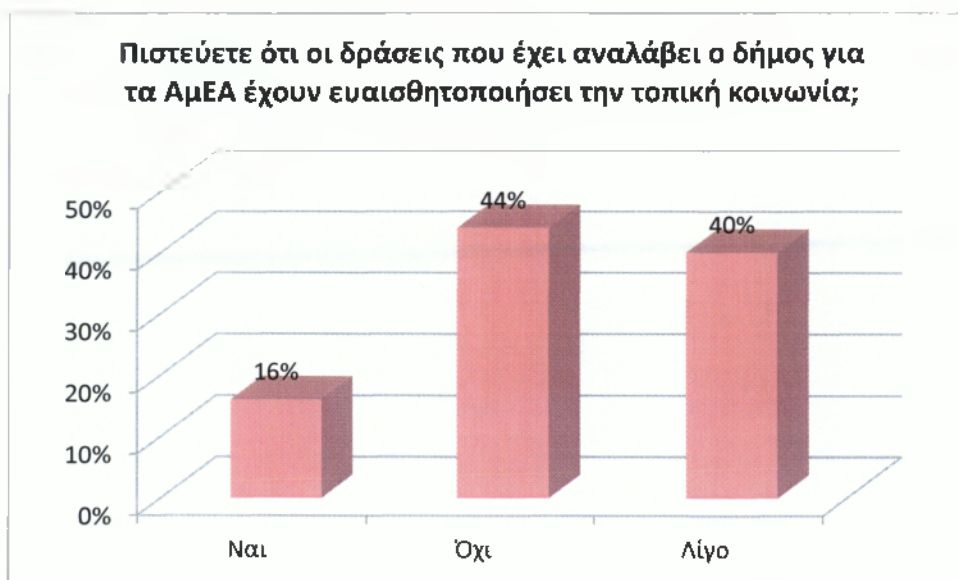

Διάγραμμα 3.19 Προτάσεις

Όπως μπορούμε να δούμε και από το διάγραμμα, η πλειοψηφία των εργαζομένων θεωρεί πως προέχει η ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών για θέματα που αφορούν τη φροντίδα ατόμων με αναπηρία, σε συνδυασμό με την εδραιοποίηση των δομών κοινωνικής φροντίδας. Αρκετοί ήταν πάντως αυτοί που δεν θέλησαν να απαντήσουν και αυτή την ερώτηση.

Πίνακας 3.20 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ

20. Πιστεύετε ότι οι δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ έχουν ευαισθητοποιήσει την τοπική κοινωνία;		
Ναι	4	16%
Όχι	11	44%
Λίγο	10	40%
	25	100%

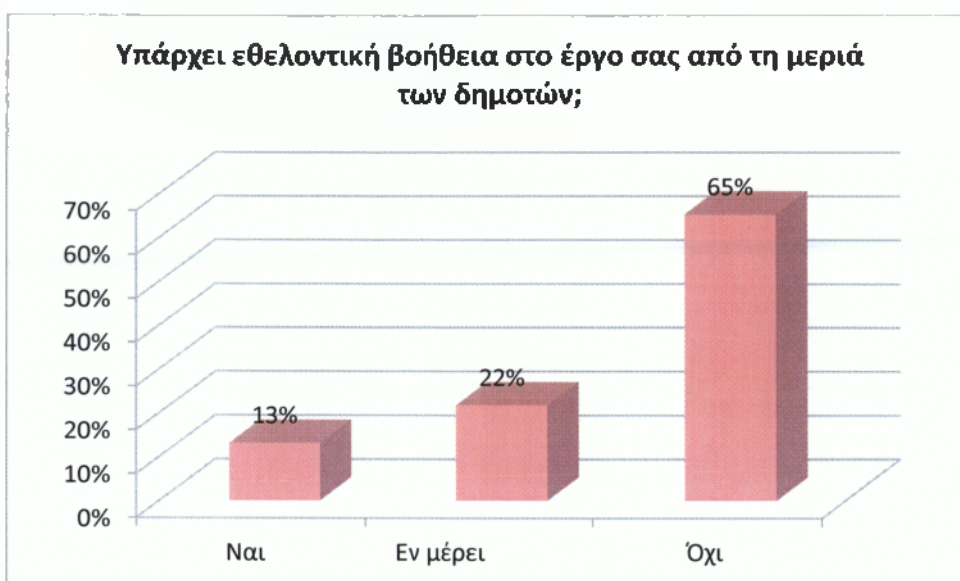

Διάγραμμα 3.20 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ

Όσον αφορά την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ, η μεγάλη πλειοψηφία θεωρεί ότι δεν έφεραν το επιθυμητό αποτέλεσμα και μόλις το 16% θεωρεί ότι η τοπική κοινωνία έχει ευαισθητοποιηθεί.

Πίνακας 3.21 Εθελοντική βοήθεια δημοτών

21. Υπάρχει εθελοντική βοήθεια στο έργο σας από τη μεριά των δημοτών;		
Ναι	3	13%
Εν μέρει	5	22%
Όχι	17	65%
	25	100%

Διάγραμμα 3.21 Εθελοντική βοήθεια δημοτών

Στο διάγραμμα 3.21 εμφανίζεται η προσφορά εθελοντικής εργασίας από πλευράς δημοτών στους φορείς που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία. Διαπιστώνεται λοιπόν, ότι οι δημότες δεν έχουν διάθεση να προσφέρουν βοήθεια στο έργο των φορέων του Δήμου.

Κεφάλαιο 4^ο: Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία κληθήκαμε να εξετάσουμε την ποιότητα των Υπηρεσιών Φροντίδας Υγείας προς τα Άτομα με Αναπηρία και να καταγράψουμε τα επίπεδα της ικανοποίησης τόσο των υπαλλήλων όσο και των Ατόμων με Αναπηρία σχετικά με την αποτελεσματικότητα αυτών των υπηρεσιών.

Για τον σκοπό αυτό, πραγματοποιήθηκε μία έρευνα για την καταγραφή των εντυπώσεων των ατόμων εκείνων που είναι οι χρήστες και οι αποδέκτες των σχετικών υπηρεσιών φροντίδας υγείας στο Δήμο Τρίπολης.

Ξεκινώντας την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας, διαπιστώσαμε ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ και κατά το παρελθόν, έχουν δηλαδή εμπειρία στην αντιμετώπιση και διαχείριση μιας τόσο ευαίσθητης κοινωνικής ομάδας. Παρόλα αυτά όμως, διαπιστώθηκε ότι, λίγοι είναι εκείνοι που εργάζονται σε φορέα φροντίδας / υποστήριξης ειδικά για ΑμΕΑ, καθώς οι περισσότεροι εργάζονται στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, 8 στους 10 θεωρούν η πολιτική φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης είναι ανύπαρκτη, δεν πληρεί τα βασικά και δεν ανταποκρίνεται στο κοινό αίσθημα. Αναγνωρίζουν όμως, ότι ο Δήμος κάνει ότι μπορεί για να εξασφαλίσει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ, δεδομένης της οικονομικής κρίσης.

Οι εργαζόμενοι στις σχετικές υπηρεσίες φροντίδας υγείας στο Δήμο Τρίπολης δεν είναι ικανοποιημένοι από τις εργασιακές τους συνθήκες. Θεωρούν ότι δεν υπάρχει επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων. Επιπλέον πιστεύουν ότι το πρόγραμμα στο οποίο εργάζονται είναι αναποτελεσματικό καθώς εκπληρώνει εν μέρει τους στόχους του.

Αρκετά είναι και τα εμπόδια που υπάρχουν στην υλοποίηση των στόχων του Προγράμματος με κυριότερη την ελλιπή χρηματοδότηση. Επίσης, δεν υπάρχει

ευαισθητοποίηση από την κοινωνία προς τα ΑμΕΑ, η συνεργασία με άλλες υπηρεσίες είναι ελλιπής, ενώ κάποιες φορές δημιουργούνται και εμπόδια από τους γιατρούς σε θέματα συνταγογράφησης φαρμάκων.

Σημαντικό είναι ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες θεωρούν ότι τα ΑμΕΑ είναι δυσαρεστημένα από τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης, ενώ αρκετοί θεωρούν ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφήνουν τα ΑμΕΑ αδιάφορα.

Η συνεργασία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου δεν είναι ουσιαστική και γόνιμη. Επιπλέον, υπάρχουν καθυστερήσεις πληρωμών στο προσωπικό, ελλείψεις σε υλικά, αβέβαιο εργασιακό μέλλον, ανεπαρκής ιατρική περίθαλψη ασθενών.

Όσον αφορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης, η πλειοψηφία θεωρεί ότι πρώτα από όλα υπάρχει έλλειψη κονδυλίων και υποδομών, έπειτα έλλειψη εμπιστοσύνης από τους πολίτες – ωφελούμενους, έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού και τέλος ελλιπής κατάρτιση ανθρωπίνου δυναμικού.

Αναφορικά με άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης, το κύριο βάρος δόθηκε στις καθυστερήσεις πληρωμών στο προσωπικό και δευτερευόντως σε ελλείψεις υλικών, στο αβέβαιο εργασιακό μέλλον και στην ανεπαρκή ιατρική περίθαλψη ασθενών.

Οι περισσότεροι εργαζόμενοι πιστεύουν ότι πρώτα θα πρέπει να υπάρξει καλύτερη χρηματοδότηση για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας τους. Δεύτερη προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η διάθεση προσωπικού, έπειτα η καλύτερη επικοινωνία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου και τέλος η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο θα έπαιζε η ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε θέματα φροντίδας ατόμων με αναπηρία, η εδραιοποίηση των δομών κοινωνικής φροντίδας, καθώς και η κατανόηση από την Κεντρική Διοίκηση για τα προβλήματα και τις ανάγκες του προσωπικού και των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.

Σύμφωνα με την μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων, οι δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος δεν έχουν ευαισθητοποιήσει τη τοπική κοινωνία σε θέματα φροντίδας ΑμΕΑ. Αυτό φαίνεται άλλωστε και από το γεγονός ότι οι δημότες δεν έχουν διάθεση να προσφέρουν βοήθεια στο έργο των φορέων του Δήμου που παρέχουν φροντίδα σε άτομα με αναπηρία.

Βιβλιογραφία

Βεζυριαννίδου Τ., *Ισχύουσα Πολεοδομική Νομοθεσία για την εξυπηρέτηση των Ατόμων με Αναπηρία στα κτίρια και στους κοινόχρηστους χώρους*, 2009, Εθνικό Μετσόβιο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Βουλή των Ελλήνων, Νόμος 3699/2008 για την Ειδική Αγωγή και την Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 199: 2.10.2008

Βουλή των Ελλήνων, Υπαλληλικός Νόμος 3528/2007 για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 26: 9.02.2007.

Δήμος Τριπόλεως, www.tripolis.gr.

Εθνικό Πρόγραμμα «Κοινωνική Συνοχή και Αλληλεγγύη», 2007, Υπουργείο Υγείας και Αλληλεγγύης, Αθήνα και Βουλή των Ελλήνων, Νόμος 4025/2011 για την ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση Ε.Σ.Υ. και άλλες διατάξεις, *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, τχ. Α, φύλλο 228: 2.11.2011.

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. «Υγεία-Πρόνοια», «Το Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Πρόνοιας κατά την Δ' Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, *Γενικές Απογραφές Κτηρίων και Πληθυσμού – Κατοικιών*, 2011.

Επιστημονική Εταιρεία για την Κοινωνική Συνοχή και την Ανάπτυξη, «ΑμΕΑ και Κοινωνική Ένταξη. Σχεδιασμός και συμμετοχή για μια αποτελεσματική στρατηγική κοινωνικής ενσωμάτωσης», *Πρακτικά της Ημερίδας της ΕΕΚΣΑ για την Ένταξη των ΑμΕΑ*, Αθήνα, 17.05.2010.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Άτομα με Αναπηρίες. Κύρια ευρήματα της έρευνας του 2002 και ενδεικτική καταγραφή των μέτρων πολιτικής για τα ΑμΕΑ*, 2005, Αθήνα.

Ευσταθίου Μ., «Η Συμβολή των ΚΔΑΥ και των ΚΕΔΔΥ στην Ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία και των Ατόμων Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τχ. 161, Απρίλιος-Ιούνιος 2010: σελ. 31-37.

Καλδή Στ., Κονσόλας Ε., «Μια Συγκριτική Προσέγγιση των Εκπαιδευτικών Μεταρρυθμιστικών Μέτρων στην Ελλάδα και την Αγγλία της τελευταίας εικοσαετίας», *Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: «Η Παιδεία στην Αυγή του 21^{ου} αιώνα»*, 2003, Μυτιλήνη, Εργαστήριο Ιστορικού Αρχείου Διεθνούς και Νεοελληνικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Κελπανίδης Μιχάλης, *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρία και πραγματικότητα*, Ελληνικά Γράμματα, 2002, Αθήνα: σελ. 7-19.

Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, <http://www.kea-amea.gr/new/>.

Μακροστάμος Σ., *Προσβασιμότητα και άτομα με αναπηρία*, 2011, Αθήνα, Ε.Ο.Κ.Α., «Αφιέρωμα: Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες», *Κινητική Αναπηρία*, τχ. 6, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2010: σελ. 9-13.

Μανωλοπούλου Μ., «Τα προβλήματα παραμένουν για τα ΑμΕΑ», *The Best News*, 30.07.2012.

Νομαρχιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρίες, «Ιστορική Αναδρομή Ειδικών Αναγκών», <http://www.amea-amyntaio.gr>, 2011, Φλώρινα.

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Ταξινόμηση ICD-10 ψυχικών διαταραχών και διαταραχών της συμπεριφοράς. Κλινικές περιγραφές και οδηγίες για τη διάγνωση*, μτφρ. Μαυρέας Β., Σολδάτος Κ., Στεφανής Κ., 1997, Αθήνα, Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.

Παντιώτης Ν., *Αναγκαστικές προσλήψεις ατόμων ειδικών κατηγοριών στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (Ν.2643/1998)*, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλας.

Σκέντζου Μ., «Επιστολή «αγανάκτησης» των ΑμΕΑ στον Στυλιανίδη για τα προνοιακά επιδόματα», www.zougla.gr, 25.07.2012.

Συλλογικό έργο, *DSM-V-TR. Εγχειρίδιο διαφορικής διάγνωσης*, μτφρ. Φινέτη Κ., 2006, Αθήνα, Ιατρικές Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης.

Συλλογικό, «Η υπογραφή της πρώτης Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι γεγονός», Θέματα Αναπηρίας, τεύχος 08, 2007, Αθήνα: σελ. 2 και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Έρευνα για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Οπουδήποτε, οποτεδήποτε και οποιαδήποτε υπηρεσία για όλους», <http://ec.europa.eu/research/leaflets/disabilities/>, 2010.

Τρίγκα Ε., «Το ζήτημα της ένταξης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Νηπιαγωγείο», *Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής κι Εκπαίδευσης, 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Μαθαίνω πως να μαθαίνω»*, Αθήνα, 7-10 Μαΐου 2010.

Τριδήμα Μ., *Έρευνα σε Υπηρεσίες και Φορείς Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας για την ένταξη ατόμων με αναπηρία*, 2007, Αθήνα, Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης.

Ψαθάς Δ., *Κοινωνική Επανάταξη και Ευρύτερη Υποστήριξη Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες*, 2010, Αθήνα.

Παράρτημα Ι: Ερωτηματολόγιο

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Έρευνα: Στεφανία Αγγελοπούλου

Επιβλέπουσα: Αργυροπούλου Φωτούλα

Τρίπολη.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ακόλουθο ερωτηματολόγιο – οδηγός συνέντευξης συντάχθηκε στα πλαίσια εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας στο Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης με θέμα:

«Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρία μέσα από τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε εργαζόμενους

Οι απαντήσεις είναι ανώνυμες και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την ανάλυση της έρευνας της πτυχιακής εργασίας, υπό την επίβλεψη της Καθηγήτριας Αργυροπούλου Φωτούλας.

1) Φύλο:

Άρρεν

Θήλυ

2) Ηλικία:

18-20 ετών

21-30 ετών

31-40 ετών

41 και άνω

3) Επίπεδο εκπαίδευσης:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

ΙΕΚ

ΑΕΙ / ΤΕΙ

Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό

4) Εργασιακή κατάσταση

Σταθερή απασχόληση

Περιστασιακή εργασία

Άλλο (Περιγράψτε)

5) Κατά το παρελθόν έχετε αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ;

Ναι

Όχι

6) Εργάζεστε σε φορέα φροντίδας/υποστήριξης ειδικά για ΑμΕΑ ή γενικότερα για άτομα που χρειάζονται βοήθεια;

.....
.....
.....
.....

7) Θεωρείτε ικανοποιητική την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Τρίπολης απέναντι στα ΑμΕΑ;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

8) Πιστεύετε ότι ο δήμος Τρίπολης εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ;

Ναι Όχι Κάνει ότι μπορεί

9) Πως αισθάνεστε ως προς την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ΑμΕΑ του Δήμου Τρίπολης;

- πάρα πολύ δυσαρεστημένος
- πολύ δυσαρεστημένος
- δυσαρεστημένος
- ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος
- ικανοποιημένος
- πολύ ικανοποιημένος
- πάρα πολύ ικανοποιημένος

10) Είστε ικανοποιημένοι από τις εργασιακές συνθήκες;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

11) Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την επάρκεια του προσωπικού όλων των ειδικοτήτων;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

12) Εκτιμάτε ότι το πρόγραμμα στο οποίο εργάζεστε εκπληρώνει τους στόχους του;

Ναι Εν μέρει Όχι

13) Ποια είναι τα εμπόδια και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζετε στην υλοποίηση των στόχων του Προγράμματος;

.....
.....
.....
.....

14) Υπάρχει συνεργασία με άλλους φορείς του δήμου;

Ναι Εν μέρει Όχι

15) Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός ικανοποίησης των ΑμεΕΑ για τις παρεχόμενες φροντίδες εκ μέρους του Δήμου Τρίπολης ;

- πάρα πολύ δυσαρεστημένος
- πολύ δυσαρεστημένος
- δυσαρεστημένος
- ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος
- ικανοποιημένος
- πολύ ικανοποιημένος
- πάρα πολύ ικανοποιημένος

16) Ιεραρχήστε τα παρακάτω προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες φροντίδας ΑμεΕΑ ή γενικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Τρίπολης (1 το πιο σημαντικό):

Έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού	
Έλλιπής κατάρτιση ανθρωπίνου δυναμικού	
Έλλειψη κονδυλίων και υποδομών	
Έλλειψη εμπιστοσύνης από τους πολίτες – ωφελομένους	
Έλλιπής επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών στήριξης ατόμων με αναπηρία του Δήμου	
Άλλο:	
Άλλο:	

17) Υπάρχουν άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζετε και ποια είναι αυτά;

.....

.....

.....

.....

18) Ιεραρχήστε αυτά που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν για την καλύτερη και απρόσκοπτη λειτουργία της υπηρεσίας σας:

Καλύτερη χρηματοδότηση	
Διάθεση προσωπικού	
Μονιμότητα απασχόλησης προσωπικού	
Καλύτερη επικοινωνία με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου	
Ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας	
Άλλο:	
Άλλο:	

19) Έχετε να προτείνετε κάτι άλλο στον τομέα αυτό;

.....

.....

.....

.....

20) Πιστεύετε ότι οι δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ έχουν ευαισθητοποιήσει την τοπική κοινωνία;

Ναι Όχι Λίγο

21) Υπάρχει εθελοντική βοήθεια στο έργο σας από τη μεριά των δημοτών;

.....

.....

.....

.....